

**UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI GESTIUNEA AFACERILOR**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**Rural Employment
in the Context of European Integration.
Case study: Județul Cluj**

**(Ocuparea forței de muncă în mediul rural în contextul integrării
europene. Studiu de caz: județul Cluj)**

**Conducător științific,
Prof. univ. dr. Mária Magdolna Vincze**

**Doctorand,
Kinga Kerekes**

**Cluj-Napoca
2010**

Cuprins rezumat teză

Cuprinsul tezei de doctorat	4
Cuvinte cheie	7
Introducere	8
Metodologia cercetării	11
Sinteza capitolelor cuprinse în teza de doctorat	13
Concluzii și perspective ale cercetării	31
Referințe bibliografice	36

Cuprins

Introduction.....	9
1 Theories and methods in the study of rural employment	17
1.1 Labour market concepts	17
1.1.1 Labour supply	18
1.1.2 Labour demand	19
1.1.3 Employability.....	19
1.1.4 Unemployment and inactivity.....	20
1.1.5 The functioning of the labour market	21
1.1.6 The geography of labour markets	24
1.2 Definitions of ‘rural’	25
1.3 Typologies of rural areas	31
1.4 Specific problems of rural employment.....	32
1.5 Fields of rural employment.....	43
1.5.1 Agriculture	43
1.5.2 Income diversification of farm households.....	45
1.5.3 Commuting	47
1.6 Factors influencing rural employment	47
1.6.1 Infrastructure.....	47
1.6.2 Population size, age and gender structure and health status	49
1.6.3 Education	49
1.6.4 Land ownership.....	51
1.7 A review of methods used by studies on rural employment.....	52
1.8 Synthesis of methods used by research projects connected to rural employment	62
1.8.1 Data collection methods.....	62
1.8.2 Data analysis methods.....	63
1.9 Research methods used in the thesis.....	65
2 The characteristics of Romanian rural areas – literature review	67
2.1 The definition of ‘rural’ in Romania.....	67
2.2 Typologies of Romanian rural areas.....	68
2.3 Land use.....	70
2.4 Infrastructure.....	72
2.5 Socio-demographic characteristics of the population.....	72
2.6 Migration.....	74
2.7 Economic activities.....	76
2.7.1 The role of agriculture	77
2.7.2 Non-agricultural economic activities.....	81
2.8 Employment.....	83
2.9 Incomes of the rural population	87
2.10 Rural entrepreneurship.....	88
2.11 The impact of politics on rural areas.....	90
2.12 Solutions proposed for the development of Romanian rural areas	93
3 Synthesis of employment policies in the European Union and Romania.....	98
3.1 The role of employment policies	98
3.2 The origins of European employment policies	100

3.3	The Lisbon Strategy	101
3.4	The revised Lisbon Strategy for Growth and Jobs.....	103
3.5	European policies tackling the global financial and economic crisis	107
3.6	The impact of European Union policies on national policies	109
3.7	Strategies and programmes related to rural employment for the EU pre-accession period (2000-2006)	113
3.8	Strategies and policies related to rural employment for the EU post-accession period (2007-2013)	119
4	The evolution of the labour market in Romania, in the North-West Region and in Cluj County in the period of transition	127
4.1	Changes in employment structures in Romania after 1990	127
4.2	The evolution of labour supply in Romania and in the North-West Region in the period 1990-2008.....	129
4.2.1	Size and activity of labour resources	129
4.2.2	Unemployment.....	131
4.3	The evolution of labour demand in Romania and in the North-West Region in the period 1990-2008.....	134
4.3.1	The evolution of employment.....	134
4.3.2	The impact of gender and education on employment.....	137
4.3.3	The evolution of wages.....	139
4.3.4	Informal employment.....	140
4.4	Differences between urban and rural employment	141
4.5	The evolution of the rural labour market in Cluj County	145
4.5.1	The evolution of labour supply in Cluj County in the period 1990-2008.....	146
4.5.2	The evolution of labour demand in Cluj County in the period 1990-2008.....	149
4.5.3	Labour demand of the enterprises from Cluj County	152
4.5.4	The evolution of wages.....	155
4.5.5	Commuting	156
5	Rural employment in Cluj County before and after EU accession.....	158
5.1	Socio-demographic characteristics of the rural area in Cluj County	158
5.2	Demographic projection of the rural population of Cluj County until 2013	167
5.2.1	Methodology used for the demographic projection	167
5.2.2	Results of the demographic projection	170
5.3	Classification of the communes from Cluj County according to their stage of development.....	173
5.4	Factors influencing rural employment and entrepreneurship in Cluj County.....	177
5.4.1	Socio-economic profile of the respondents.....	178
5.4.2	Factors influencing employment status	180
5.4.3	Factors influencing entrepreneurship.....	182
5.5	The impact of EU-accession on farming and agricultural employment	186
5.5.1	Expectations towards EU accession.....	188
5.5.2	Expected changes in the agricultural production and farming methods	189
5.5.3	Expected impact of EU accession on agricultural employment	189
5.5.4	Farmers' strategies and opinions two years after EU accession	191
5.5.5	Developments in agriculture and rural employment in Cluj County.....	194
5.5.6	Comparing expectations and realities	196

5.6	New sources of rural employment	198
5.6.1	Problems of rural employment.....	198
5.6.2	Economic activities creating rural jobs in Cluj County	200
5.6.3	Rural jobs for graduates of higher education.....	201
5.6.4	Measures which can contribute to employment growth	201
6	The future of the rural labour force: occupational choices of rural youth.....	203
6.1	Opinions about continuing education	206
6.2	Future profession and place of work.....	213
6.3	The combined effect of factors influencing occupational choice	217
7	Rural employment at the limit of remoteness. Mociu case study.....	221
7.1	Labour supply	225
7.2	Demand for labour	230
7.2.1	Non-agricultural employment.....	232
7.2.2	Agricultural employment.....	235
7.2.3	Commuting	238
7.3	Employment patterns in Mociu in 2009.....	240
7.4	Directions for employment diversification in Mociu.....	244
	Conclusions.....	247
	References.....	269
	Annex 1. Glossary of concepts related to the labour market	293
	Annex 2. National statistical definitions of rural in OECD countries	300
	Annex 3. The definition of “rural” in RuralJobs partners’ countries.....	303
	Annex 4. List of projects reviewed by RuralJobs partners	308
	Annex 5. Age-group specific death probabilities in rural Cluj County	313
	Annex 6. Data used for demographic projection	316
	Annex 7. Questionnaire used in the field research, 2007	318
	Annex 6. Questionnaire for farmers, 2005.....	320
	Annex 7. Questionnaire for experts, 2005	327
	Annex 8. Questionnaire for farmers, 2009.....	332
	Annex 9. Questionnaire for experts, 2009	336
	Annex 10. Questionnaire for 8 th form pupils from rural schools, 2007.....	342
	Annex 11. Questionnaire used in the field research, March-April 2009	344
	Annex 12. Guide for focus group discussions, 2009	345

Cuvinte cheie

Rural
Piața forței de muncă
Ocuparea forței de muncă
Factorii de influență ai ocupării
Politici de ocupare
Ocuparea forței de muncă rurale
Antreprenoriat rural
Aderarea României la UE
Politica Agricolă Comună
Dezvoltare rurală
Ocupare agricolă
Ocupare ne-agricolă
Diversificarea ocupării
Noi surse de ocupare

Rural
Labour market
Employment
Factors influencing employment
Employment policy
Rural employment
Rural entrepreneurship
EU-accession of Romania
Common Agricultural Policy
Rural development
Agricultural employment
Non-agricultural employment
Employment diversification
New sources of rural employment

Introducere

Sărăcia reprezintă de mult timp o preocupare principală a comunității internaționale și nivelul de ocupare ridicat se consideră esențial pentru eradicarea sărăciei, deoarece ocuparea a cât mai multor persoane este calea cea mai potrivită pentru asigurarea sustenabilității sociale și financiare. Ocuparea forței de muncă se consideră în mod general ca fiind calea de ieșire din sărăcie (ILO, 2004:160; ILO, 2008:39)

Venitul scăzut este strâns legat de statutul ocupațional al individului sau al membrilor gospodăriilor din care fac parte. Șomerii, cei cu nivel de educație scăzut, cei cu probleme de sănătate grave, locuitorii din mediul rural, sau familiile monoparentale au în general venituri mai scăzute și se află mai probabil într-o situație materială și financiară vulnerabilă. (Eurofound, 2009:13)

După 1990, ratele de activitate scăzute și șomajul îndelungat au devenit caracteristicile principale în Europa Centrală și de Est. Între 1990 și 2000 mai mult de 8 milioane de locuri de muncă s-au pierdut și un număr mare de persoane, în mod special femei, au ieșit de pe piața forței de muncă. (Vidovic, 2002:40-44)

Creșterea economică singură nu poate rezolva problema sărăciei. Potrivit raportului “Global Employment Trends 2008” (ILO, 2008:10), creșterea economică dinaintea de 2008 a avut un impact destul de redus asupra creării locurilor de muncă și nu a redus nivelul de sărăcie în rândul muncitorilor în regiunile sărace ale lumii. Pentru a îmbunătăți situația șomajului și a sărăciei în rândul muncitorilor, este important ca perioadele de creștere economică să fie mai bine utilizate pentru a genera mai multe locuri de muncă decente și productive.

Importanța obiectivului de ocupare a forței de muncă a fost recunoscută de organizațiile internaționale cheie de mai mult timp. Între scopurile Fondului Monetar Internațional, înființat în anul 1944, se regăsește și “facilitarea expansiunii și creșterii echilibrate a comerțului internațional, contribuind astfel la promovarea și menținerea la un nivel înalt a ocupării forței de muncă și a venitului real”. (IMF, 1944)

Promovarea standardelor mai înalte de viață, a ocupării depline și a condițiilor pentru progres și dezvoltare economică și socială apar formulate ca scopuri în articolul 55 al Chartei Națiunilor Unite (UN, 1945).

În 1994, acordul de înființare al World Trade Organization (WTO, 1994) recunoaște că relațiile din domeniul comerțului și economiei ar trebui să aibă în vedere creșterea standardelor de viață, a ocupării, a volumului veniturilor reale și a cererii efective.

Comunitatea internațională și-a reînnoit angajamentul pentru ocuparea deplină în 1995 la Summitul Mondial pentru Dezvoltare Socială, unde s-au stabilit ca și priorități de bază pentru politicile economice și sociale promovarea obiectivului de ocupare deplină, precum și facilitarea asigurării unor condiții de viață sigure și sustenabile prin muncă productivă aleasă în mod liber, pentru toate persoanele, indiferent de gen. (UN, 1995)

În septembrie 2000, statele membre ONU au adoptat unanim Declarația Mileniului (UN, 2000). Recunoscând importanța muncii decente și productive pentru reducerea sărăciei și a foametei, în 2006 s-a introdus un nou obiectiv: ocupare deplină și productivă și muncă decentă pentru toți, inclusiv pentru femei și tineri. (ILO, 2009:12)

Deoarece industria și serviciile sunt concentrate în orașe, și agricultura modernă folosește mai puțină forță de muncă, populația rurală are mai puține oportunități de ocupare

în afara agriculturii de subzistență, și trebuie să facă eforturi mai mari pentru a accesa locurile de muncă disponibile, decât populația urbană.

Conform raportului 'World Employment Report 2004/2005' (ILO, 2004:136), sărăcia este în mare măsură rurală și ocuparea rurală este preponderent agricolă; aceste motive au condus la migrarea tinerilor din rural către urban, ceea ce pe termen lung poate avea două consecințe negative: depopularea ruralului și supraaglomerarea orașelor. Depopularea ruralului nu este de dorit, pentru că localitățile cu număr mic de locuitori nu sunt sustenabile și peisajul rural neîngrijit arată deprimant. Supraaglomerarea orașelor poate avea costuri sociale neprevizibile și afectează mediul înconjurător, ceea ce nu este sustenabil pe termen lung. Soluția pare a fi menținerea populației rurale la un nivel sustenabil, asigurându-se că, calitatea vieții locuitorilor din mediul rural este la fel de bună ca a celor din mediul urban.

Conform Strategiei Lisabona, elaborată în 2000 și revizuită în 2005, rata de ocupare în EU trebuia să atingă 70% până în anul 2010. În anul 2008, rata totală de ocupare în UE27 a fost de 65,9%, dar în România a ajuns abia la 59,9%, cu 11.0% sub ținta fixată în Strategia Lisabona. (EC 2009e:19) Criza globală economică și financiară a lovit puternic țările UE la sfârșitul anului 2008, și a avut un impact negativ asupra performanței pieței forței de muncă, astfel încât obiectivele fixate pentru 2010 nu au mai putut fi atinse.

România a devenit țară membră a UE în data de 1 ianuarie 2007, dar procesul integrării europene nu s-a finalizat încă. Titlul tezei de doctorat este "**Ocuparea forței de muncă în mediul rural în contextual integrării europene**", deoarece analizează problemele specifice ale ocupării rurale și factorii principali (pozitivi sau negativi) de influență a acesteia, cu accent special asupra perioadei de pre- și post-aderarea la UE. De asemenea, sunt prezentate câteva ipoteze referitoare la evoluția posibilă a ocupării rurale până în anul 2013, ultimul an din perioada actuală de programare a UE.

În contextul tezei de doctorat, spațiul rural este definit prin definiția oficială folosită în România și ocuparea forței de muncă rurale se referă la situația ocupațională a locuitorilor din mediul rural. Astfel, naveta în urban, respectiv migrația externă sezonieră sunt considerate modalități de ocupare rurală.

În ultimii 20 de ani în România s-a demonstrat că există o legătură strânsă între creșterea economică și nivelul ocupării. În perioadele de declin economic nivelul ocupării a scăzut, iar în perioadele de creștere economică nivelul ocupării a crescut. Putem observa totodată, că ocuparea în mediul rural nu a evoluat la fel ca ocuparea în mediul urban.

Problema principală este că ocuparea rurală din România este într-o foarte mare măsură agricolă. După 1990, când performanțele economice și oportunitățile de angajare pentru populația rurală au scăzut agricultura a devenit un "tampon ocupațional". (Chițea, 2007:147; Dumitru et al., 2004:18-19; Râmnicănu, 2004:37; Toderoiu, 2006:125; Vincze, 2005:34) Muncitorii disponibilizați după închiderea sau restructurarea marilor întreprinderi industriale s-au văzut obligați să caute oportunități de muncă în mediul rural, sau să treacă de la activități industriale salarizate la practicarea agriculturii de subzistență. (Dumitru et al., 2004:18-19; Istudor, 2006:265)

Pavelescu (2007:34-39) a considerat că perioada 1996-1999 a fost o perioadă de "reagrarezare". Pondere ocupării în sectorul agricol în mediul rural a ajuns în 2000 la 74,5%, majoritatea fiind lucrători pe cont propriu sau lucrători familiali neremunerați. (Kerekes, 2008b) Chiar dacă ponderea agriculturii a scăzut, ajungând în 2008 la 60,2% în mediul rural

(și 28,8% în medie pe țară, această pondere este încă foarte mare în comparație cu 8,6%, contribuția agriculturii la totalul VAB. (INS, 2009a:46)

Scopul tezei de doctorat este de a aduce o contribuție la clarificarea teoretică și metodologică a problematicii ocupării forței de muncă din mediul rural. Analiza detaliată a ocupării forței de muncă rurale în județul Cluj ajută la identificarea unor alternative pentru diversificarea ocupării în mediul rural, precum și la formularea de propuneri pentru îmbunătățirea situației actuale.

Obiectivele tezei de doctorat sunt următoarele:

1. Prezentarea evoluției ocupării forței de muncă rurale în ultimii 20 de ani, a situației actuale precum și a perspectivelor pentru viitor.
2. Identificarea factorilor care influențează ocuparea non-agricolă.
3. Identificarea barierelor diversificării ocupării forței de muncă în mediul rural.
4. Identificarea surselor de diversificare a ocupării forței de muncă în mediul rural.
5. Propunerea unor măsuri pentru a crea condiții favorabile diversificării ocupării forței de muncă în mediul rural.

Au fost formulate următoarele **întrebări** ale cercetării:

1. Care sunt problemele specifice ale ocupării forței de muncă rurale (în opoziție cu ocuparea forței de muncă urbane) în România și în județul Cluj?
2. Care sunt factorii principali de influență ai ocupării rurale?
3. Ce planuri de carieră au tinerii din mediul rural?
4. Care vor fi principalele sectoare economice de ocupare rurală pe termen scurt și mediu în România?
5. Ce impact are aderarea la UE asupra ocupării forței de muncă rurale din România și din județul Cluj?

La aceste întrebări s-a răspuns pe baza literaturii de specialitate existente, completată de analiza proprie (cantitativă și calitativă) a datelor culese pe parcursul cercetării de doctorat.

Teza de doctorat este structurată pe șapte capitole, fiecare capitol fiind divizat în subcapitole și secțiuni.

Metodologia cercetării

Problema complexă a ocupării forței de muncă rurale nu poate fi studiată în întregime utilizând o singură metodă de cercetare.

Analiza literaturii de specialitate, studierea a mai multor cărți, articole apărute în reviste de specialitate, studii publicate pe paginile internet ale unor instituții internaționale și naționale, precum și rapoarte ale unor proiecte de cercetare internaționale, a făcut posibilă definirea cadrului conceptual și teoretic al cercetării, precum și prezentarea stadiului cercetării în domeniul ocupării forței de muncă rurale.

Pentru a identifica direcțiile de dezvoltare cuprinse în politicile europene și naționale, s-au colectat și s-au analizat documentele programatice pentru perioada 2000-2013, cu impact major asupra ocupării forței de muncă rurale.

Teza cuprinde analiza secundară ale unor date statistice publicate de INS, ANOFM, DJS Cluj, AJOFM Cluj, Registrul Comerțului, Camera de Comerț și Industrie Cluj, Ministerul Muncii, Ministerul Finanțelor, Consiliul Județean Cluj și primării. Au fost folosite ca surse de informații și diferite strategii de dezvoltare naționale, regionale, județene și locale.

Concluziile acestei teze de doctorat se bazează pe multiple cercetări empirice realizate în județul Cluj pe parcursul unei perioade de cinci ani, cercetări prin care s-au folosit mai multe metode dintre cele identificate în literatura de specialitate, prezentate în Tabelul 1.4.

Tabel 1.4 Metode de cercetare folosite în cadrul cercetării de doctorat

Perioada	Metoda de cercetare	Grupul țintă	Subiectul cercetat
iulie - august 2005 și ianuarie - februarie 2009	Interviu structurat	Fermieri și experți	Impactul integrării în UE asupra agriculturii și ocupării forței de muncă din mediul rural
februarie - iunie 2007	Chestionar	Elevi din clasele a 8-a din mediul rural	Orientarea școlară și profesională a tinerilor din mediul rural
februarie - iunie 2007	Chestionar	Adulți din mediul rural	Principalele sectoare de ocupare și factorii care influențează ocuparea forței de muncă în mediul rural
februarie - august 2009	Studiu de caz (date de la Primărie, interviuri, observare directă)	comuna Mociu, județul Cluj	Principalele sectoare de ocupare, factorii care influențează ocuparea forței de muncă și posibilități de creare de noi locuri de muncă în comuna Mociu, județul Cluj
martie 2009	Chestionar	Participanții conferinței RuralJobs	Oportunitățile și obstacolele în calea creării de noi locuri de muncă în mediul rural în județul Cluj
aprilie 2009	Chestionar	Lideri de opinie din Cătina și Mociu	
mai - iunie 2009	Focus group	Mediul academic, cercetători, experți	
2005-2009	Interviuri, observare directă	Diverse comune din județ	

Datele primare și secundare culese au fost analizate cu ajutorul unor metode cantitative și calitative, prezentare în Tabelul 1.5.

Tabel 1.5 Metode de analiza datelor folosite în cadrul cercetării de doctorat

Date cantitative	Caracterizarea situației existente a forței de muncă
	Ilustrarea evoluției indicatorilor pieței muncii
	Comparații între diferite nivele teritoriale (național, regional, județean, local)
	Prognoză demografică
	Testarea prin metode statistice (crosstabulation) a relației de interdependențe dintre diferite variabile
Date calitative	Elaborarea unor modele econometrice pentru factorii care influențează orientarea școlară a elevilor, respectiv factorii care influențează situația ocupațională a populației adulte din comuna Mociu
	Formularea de ipoteze
	Completarea imaginii oferite de datele cantitative

Procesul de culegere a datelor, precum și instrumentele folosite (chestionare, ghiduri de interviuri și focus grupuri), precum și metodele de analiza datelor sunt prezentate în detaliu împreună cu rezultatele cercetărilor empirice.

Sinteza capitolelor principale ale tezei

- 1. Teorii și metode în studiul ocupării forței de muncă rurale**
- 2. Caracterizarea ruralului românesc în literatura de specialitate**
- 3. Sinteza politicilor de ocupare în Uniunea Europeană și România**
- 4. Evoluția pieței forței de muncă în România, Regiunea Nord-Vest și județul Cluj în perioada tranziției**
- 5. Ocuparea forței de muncă rurale în județul Cluj înainte și după aderarea la UE**
- 6. Viitorul forței de muncă rurale: orientarea profesională a tineretului rural**
- 7. Ocuparea forței de muncă într-o comună “aproape îndepărtată”. Studiu de caz: comuna Mociu**

Capitolul 1. Teorii și metode în studiul ocupării forței de muncă rurale

Teza de doctorat analizează problemele specifice ale ocupării rurale și factorii principali (pozitivi sau negativi) de influență a acesteia, cu accent special asupra perioadei de pre- și post-aderarea la UE. De asemenea, sunt prezentate câteva ipoteze referitoare la evoluția ocupării rurale în viitor.

Cadrul conceptual și teoretic este formulat în **capitolul 1**, aici sunt definite pe baza literaturii de specialitate, principalele concepte folosite în teză, “**ocuparea forței de muncă**” și “**ruralul**” și sunt prezentate aspectele specifice ale ocupării rurale.

Conceptele principale ale pieței forței de muncă sunt prezentate în **subcapitolul 1.1**. Piața forței de muncă este spațiul unde cererea de muncă se întâlnește cu oferta forței de muncă, iar populația ocupată este intersecția dintre cerere și ofertă. Oferta forței de muncă are mai multe dimensiuni: mărimea și structura demografică a populației, rata de activitate, numărul de ore lucrate pe săptămână sau pe an, calitatea forței de muncă (abilități și deprinderi), atitudinea față de muncă și față de risc, precum și locația. Literatura de specialitate identifică mulți factori care influențează decizia unui individ de a oferi forță de muncă, cum ar fi veniturile salariale și nesalariale, preferința pentru muncă sau timp liber, condițiile de muncă, politicile de ocupare, sistemul de taxe și beneficii sociale etc. Cererea de forță de muncă este determinată de cererea pentru produs, productivitatea muncii, prețul factorilor de producție, costul forței de muncă etc.

Subcapitolul 1.2 prezintă varietatea de definiții ale ruralului, folosite în diverse țări și de către diferite organisme internaționale. Această diversitate îngreunează, sau chiar face imposibilă comparațiile între țări și regiuni, motiv pentru care s-au făcut mai multe încercări pentru a găsi o definiție unanim acceptată. Singura definiție recunoscută pe plan internațional este definiția dată de OECD, care definește prima dată localitățile rurale (acele localități care au densitatea populației sub 150 locuitori/km²), după care clasifică regiunile (NUTS3 sau NUTS 2), în trei grupe: ‘Regiuni Predominant Rurale (PR)’ dacă peste 50% din populație locuiește în localități definite ca rural, ‘Regiuni Intermediare (IR)’ dacă între 15% și 50% a populației trăiește în localități rurale și ‘Regiuni Predominant Urbane (PU)’ dacă mai puțin de 15% din populația regiunii trăiește în localități rurale.

UE nu are o definiție oficială a ruralului, dar în documentele oficiale și rapoartele recente se folosește în mod consecvent definiția dată de OCED.

În contextul tezei de doctorat, pentru analiza situației din România și județul Cluj, se folosește definiția oficială din România a ruralului.

Subcapitolul 1.3 prezintă patru din cele peste 60 de tipologii ale ruralului descrise în literatura de specialitate.

Sinteza literaturii din **subcapitolul 1.4** enumeră problemele specifice ale ocupării rurale. Chiar dacă unii autori consideră că în zilele noastre nu mai sunt diferențe esențiale între mediul rural și mediul urban, în cea mai mare parte a lumii (inclusiv în România), regiunile rurale se confruntă cu o serie de provocări comune, care duc la performanțe economice scăzute și ocupare mai scăzută în sectorul ne-agricol. Literatura citată identifică o serie de probleme, care impun necesitatea de a trata separat ocuparea forței de muncă rurală de cea urbană.

Subcapitolul 1.5 prezintă principalele tipuri de activități economice care oferă locuri de muncă pentru populația rurală. Mai ales în țările în curs de dezvoltare agricultura este principalul angajator în mediul rural și chiar în regiunile unde ponderea populației ocupate în agricultură este mai scăzută, agricultura continuă să influențeze economia rurală prin legăturile cu industriile din amonte și avalul agriculturii, prin asigurarea de bunuri publice și semi-publice, prin aspectele legate de protecția mediului înconjurător etc.

Diversificarea economiei rurale înregistrează progrese în Europa, dar există puține informații despre natura acestor activități. Naveta la oraș este o alternativă pentru ocuparea rurală, dar este mai puțin accesibilă locuitorilor din regiunile îndepărtate.

Factorii care influențează ocuparea forței de muncă rurale, identificate în literatura de specialitate, sunt prezentate în **subcapitolul 1.6**. Principalii factori amintiți sunt: infrastructura, mărimea, structura pe vârste și gen, starea de sănătate și nivelul educațional ale populației, precum și proprietatea asupra pământului.

Subcapitolul 1.7 prezintă în detaliu metodele de cercetare și principalele rezultate ale unor studii publicate în domeniul ocupării forței de muncă (au fost prelucrate în total 22 de studii), iar **subcapitolul 1.8** prezintă o sinteză a metodelor de cercetare extrase parțial din subcapitolul 1.7, completat cu metode folosite de un număr de 96 de proiecte de cercetare naționale sau europene (proiecte de cercetare identificate de echipa proiectului EU PC7 ‘RuralJobs’, din care face parte și autoarea tezei de doctorat).

Subcapitolul 1.9 prezintă metodele de cercetare folosite în cadrul cercetării de doctorat.

Capitolul 2. Caracterizarea ruralului românesc în literatura de specialitate

Din sinteza prezentată în acest capitol reiese că în România se regăsesc multe dintre problemele specifice ale ocupării forței de muncă în mediul rural, identificate în literatura internațională și descrise în capitolul 1. Majoritatea problemelor sunt mai grave în România, decât în celelalte state membre ale UE.

România are un potențial agricol semnificativ și contribuția agriculturii la VAB este superioară mediei UE. România se diferențiază de celelalte state din Europa Centrală și de Est (unde agricultura a pierdut din importanță după 1990) prin faptul că în România agricultura a devenit un “tampon ocupațional”, care a absorbit o parte importantă din forța de muncă disponibilizată din industrie în perioada de tranziție. Majoritatea celor ocupați în agricultură sunt lucrători pe cont propriu sau lucrători familiari neremunerați. Retrocedarea terenurilor agricole a avut ca rezultat structura excesiv fragmentată a exploatațiilor agricole, ceea ce este principalul obstacol în dezvoltarea unei agriculturi viabile și competitive în România.

Spațiul rural românesc se caracterizează prin condiții de viață nesatisfăcătoare, cauzată de subdezvoltarea infrastructurii fizice (drumuri, apă, canalizare) și sociale (servicii de sănătate, educaționale și culturale).

Principalele tendințe demografice în ruralul românesc sunt scăderea și îmbătrânirea populației, combinate cu o feminizare selectivă (în grupele de vârstă peste 40 de ani). Fenomenul migratoriu (din rural spre urban sau în străinătate) este mai intens la populația sub 35 de ani, motivele principale fiind nivelul scăzut al veniturilor, numărul scăzut al locurilor de muncă pe plan local, precum și condițiile de viață nesatisfăcătoare.

Nivelul educațional scăzut al populației rurale a fost evidențiat în numeroase studii ca fiind o problemă importantă și demonstrată de repetate ori prin date statistice.

Economia rurală din România este slab diversificată, depinde într-o prea mare măsură de agricultura dominată de ferme de semi-subsistență, care produc în principal pentru consum propriu și doar marginal pentru piață.

Dezvoltarea turismului rural este limitată de infrastructura precară, de condițiile nesatisfăcătoare de cazare, de nivelul educațional scăzut și cunoștințele slabe de limbi străine în rândul populației rurale, precum și de problemele legate de siguranță.

Rata de activitate feminină este mai scăzută în mediul rural decât în mediul urban. Femeile angajate în mediul rural lucrează mai ales în administrația publică, sănătate, asistență socială, educație și comerț, unde salariile sunt mai scăzute, dar locurile de muncă sunt mai sigure.

Veniturile rurale sunt scăzute față de veniturile din mediul urban și diferența dintre venituri continuă să crească. Probabilitatea pentru locuitorii din mediul rural să fie săraci este dublă față de cei din mediul urban, iar incidența sărăciei este semnificativ mai înaltă în mediul rural. Principala sursă de venit a gospodăriilor rurale este agricultura, iar majoritatea veniturilor agricole provine de fapt din autoconsum, răspândit în rândul celor care practică agricultura ca o activitate secundară.

Capitolul 3. Sinteza politicilor de ocupare în Uniunea Europeană și România

Analiza politicilor de ocupare din acest capitol ne arată că ocuparea forței de muncă este în atenția politicilor europene începând cu Consiliul European de la Amsterdam din 1997, care a solicitat țărilor member UE să dezvolte o strategie de ocupare coordonată la nivelul UE.

Consiliul European de la Lisabona a elaborat în martie 2000 o strategie pe zece ani (cunoscută sub denumirea de ‘Strategia Lisabona’), care a fixat scopuri concrete în domeniul ocupării forței de muncă: creșterea ratei de ocupare în UE la 70%, creșterea ratei de ocupare a femeilor la cel puțin 60% și a persoanelor între 55-64 ani la cel puțin 55% până în anul 2010. În februarie 2005, prin comunicarea ‘Working together for growth and jobs: A new start for the Lisbon strategy’ s-a lansat un parteneriat care a focalizat eforturile pe două direcții principale: creștere economică mai puternică pe termen lung și creare de locuri de muncă mai multe și mai bune.

Deoarece România a început negocierile de aderare efective cu UE în anul 2000, în capitolul 3 sunt examinate documente programatice care au impact direct asupra pieței forței de muncă rurale, elaborate pentru perioada 2000-2013. Au fost analizate în total 22 de documente (programe de guvernare, strategii de dezvoltare, planuri de acțiune), dintre care 17 de interes național și cinci de interes regional (Regiunea Nord-Vest).

Tabel 3.3 Strategii și programe la nivel european, național și regional pentru perioada 2000-2013

EU	România	Regiunea Nord-Vest
8. Strategia de Dezvoltare Durabilă	1. Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 1999-2020	1. Planul de Dezvoltare Regională Regiunea Nord-Vest 2000-2002
9. Strategia Europeană de Ocupare	2. Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României 2013-2020-2030	2. Planul de Dezvoltare Regională Regiunea Nord-Vest 2004-2006
10. Council Regulation (EC) No 1083/2006 – Fonduri Structurale	3. Evaluarea Comună a Priorităților de Ocupare în România	3. Cadrul Strategic de Dezvoltare Regiunea Nord-Vest 2007-2013
11. Council Regulation (EC) No 1698/2005 – Dezvoltare Rurală	4. Planul Național de Acțiune pentru Ocupare 2002-2003	4. Documentul de Programare Regională Mediu Regiunea Nord-Vest 2007-2013-Planul Regional de Acțiune pentru Ocupare Regiunea Nord-Vest 2006-2008
	5. Planul Național de Acțiune pentru Ocupare 2004-2005	5. Documentul de Programare Regională Dezvoltarea Resurselor Umane Regiunea Nord-Vest 2007-2013
	6. Planul Național de Acțiune pentru Ocupare 2006	
	7. Strategia Națională de Ocupare 2004-2010	
	8. Programul Național de Reformă 2007-2010	
	9. Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013	
	10. Cadrul Strategic Național de Referință 2007-2013	
	11. Planul Național de Dezvoltare 2004-2006	
	12. Planul Național de Dezvoltare 2007-2013	
	13. Planul Național de Dezvoltare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală 2000-2006	
	14. Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013	
	15. Programul Guvernamental 2001-2004	
	16. Programul Guvernamental 2005-2008	
	17. Programul Guvernamental 2009-2012	

Sursă: cercetare proprie

Concluzia principală a analizei din acest capitol este că programele și strategiile de ocupare, respectiv dezvoltare rurală, elaborate pentru nivel național sau regional pentru perioada 2000-2013 se bazează pe și sunt puternic influențate de către politicile europene din domeniu. România a urmărit în mod consecvent îndrumările și liniile directoare elaborate de UE pentru a dezvolta un cadru legislativ și instituțional compatibil cu UE și pentru a se alinia la obiectivele de la Lisabona și Gothenburg. Toate documentele analizate au la bază politici europene, pe care le folosesc ca un cadru general pentru definirea obiectivelor naționale și regionale. Finanțarea pentru implementarea măsurilor elaborate se așteaptă în mare măsură de la UE.

Documentele programatice studiate conștientizează diferențele existente între mediul urban și rural în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii, accesul la educație și învățarea continuă, precum și disponibilitatea și diversitatea oportunităților de muncă. Sunt prevăzute o serie de măsuri pentru a diminua discrepanțele de dezvoltare, având în vedere totodată și principiile dezvoltării durabile.

În documentele programatice se regăsesc următoarele obiective relevante pentru ocuparea forței de muncă rurale:

- păstrarea capitalului natural și al moștenirii culturale;
- menținerea populației tinere în mediul rural;
- dezvoltarea infrastructurii rurale;
- diversificarea economiei rurale;
- creșterea nivelului de trai, al nivelului educațional și a calificării profesionale a populației rurale;
- descreșterea ponderii ocupării agricole;
- creșterea angajabilității și adaptabilității forței de muncă rurale;
- promovarea antreprenoriatului rural;
- eliminarea excluderii sociale și a discriminării.

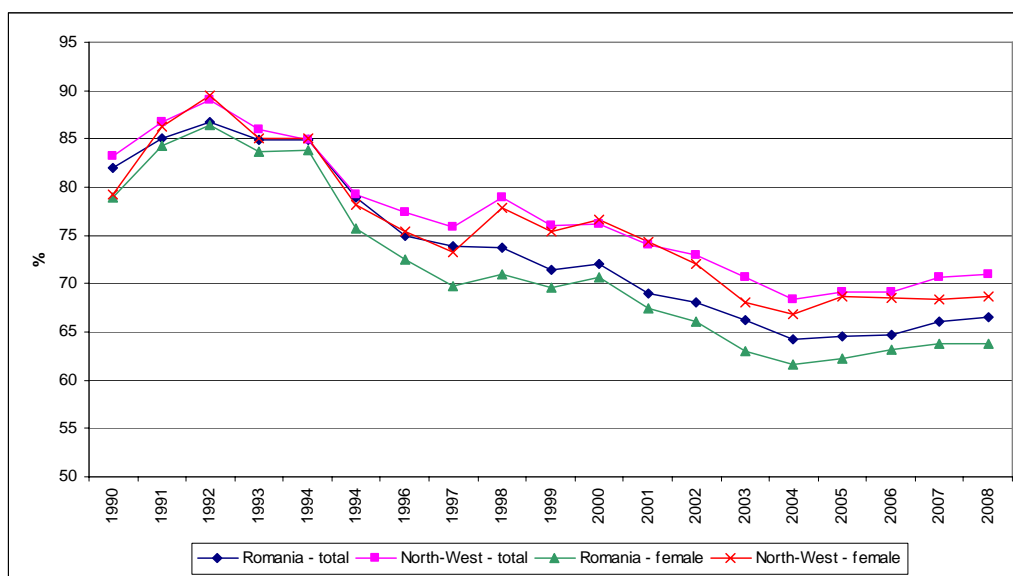
Capitolul 4. Evoluția pieței forței de muncă în România, Regiunea Nord-Vest și județul Cluj în perioada tranziției

Acest capitol prezintă evoluția pieței forței de muncă în România, Regiunea Nord-Vest și județul Cluj. Analiza secundară a datelor statistice, completată cu rezultate publicate în literatura de specialitate, relevă principalele tendințe pe piața forței de muncă în perioada tranziției.

Perioada 1990-2000 a fost marcată de o recesiune economică puternică, exceptând o scurtă perioadă de revenire între 1993/1994 și 1996, iar din anul 2000, până la apariția crizei financiare și economice globale, creșterea economică din România a fost impresionantă.

Evoluția indicatorilor de ocupare reflectă faptul că perioadele de recesiune, respectiv de revenire și creștere economică, precum și schimbările în structura de proprietate a întreprinderilor și a terenurilor agricole au influențat evoluția pieței forței de muncă din România.

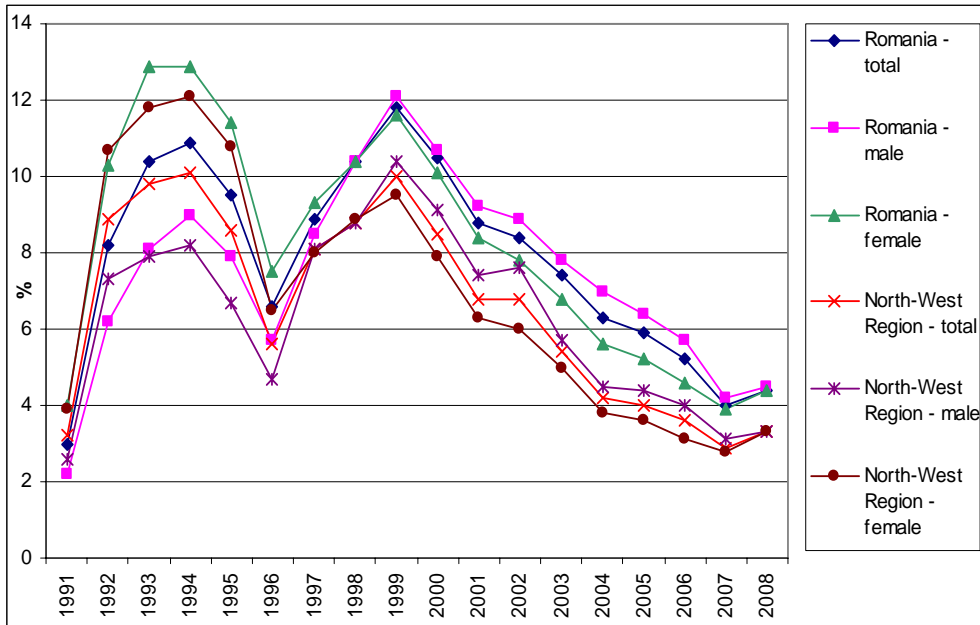
Volumul resurselor de muncă a crescut între 1990 și 2008 și între recensămintele din 1992 și 2002 a crescut nivelul de educație, ambele fiind evoluții pozitive din perspectiva pieței forței de muncă. Totuși, nivelul de educație al populației din România este scăzut față de media UE și nici perspectivele de viitor nu sunt optimiste, deoarece rata abandonului școlar este înaltă și rata de participare la învățământul continuu este scăzută.

Sursă: TEMPO_FOM115A_11_2_2010

Figura 4.3 Evoluția ratei de activitate a resurselor de muncă, 1990-2008

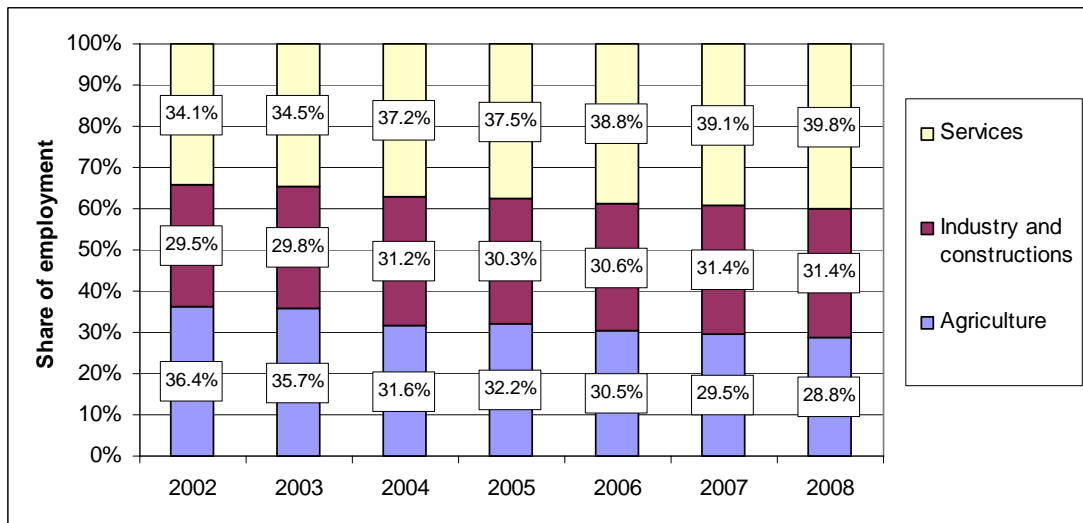
Rata de activitate a resurselor de muncă a scăzut (rata de activitate feminină având valori sub medie cu aprox. 2%), deoarece numărul pensionarilor a crescut și tinerii petrec mai mulți ani în procesul educațional. Rata de ocupare a descrescut din 1991 până în 2004, când a început să crească ușor. În perioada 2001-2007, datorită creșterii economice și a migrației externe masive a forței de muncă, cererea forței de muncă a crescut și, în unele domenii, a devenit mai mare decât oferta.

Sursă: TEMPO_SOM103A_8_8_2009

Figura 4.4 Evoluția ratei șomajului înregistrat, 1991-2008

Rata șomajului înregistrat a culminat în perioada 1992-2002 și în 1999, iar după 1999 a avut o tendință descrescătoare. (Figura 4.4) Apariția crizei economice globale la sfârșitul anului 2008 a avut ca efect creșterea ratei șomajului înregistrat, tendință care se continuă și în prezent.

Sursă: TEMPO_AMG1100_29_12_2009

Figura 4.9 Evoluția structurii pe ramuri a populației ocupate, 2002-2008

Structura populației ocupate pe sectoarele economiei a suferit o schimbare dramatică. Industria a pierdut teren după 1990, dar mai ales după 1997, când a început privatizarea marilor întreprinderi. Sectorul serviciilor a început să aibă un rol din ce în ce mai important și

din 2004 a devenit sectorul care angajează cea mai mare pondere a populației ocupate. Evoluția ponderii populației ocupate în agricultură în perioada 1990-2008 ilustrează faptul că agricultura a absorbit forța de muncă disponibilizată în perioada de recensiune și a eliberat forță de muncă în perioada de creștere economică. (Figura 4.9).

Diferențele dintre ocuparea forței de muncă din mediul urban și rural sunt evidențiate în **subcapitolul 4.4**, pe baza datelor din Ancheta Forței de Muncă din Gospodării (AMIGO) din perioada 2002-2008 (datele înainte și după 2002 nu sunt comparabile, deoarece în 2002 s-au modificat criteriile de înregistrare pentru categoriile de populație ocupată, activă și inactivă).

Tabel 4.2 Activitatea economică a populației de peste 15 ani în 2002 și 2008, pe medii

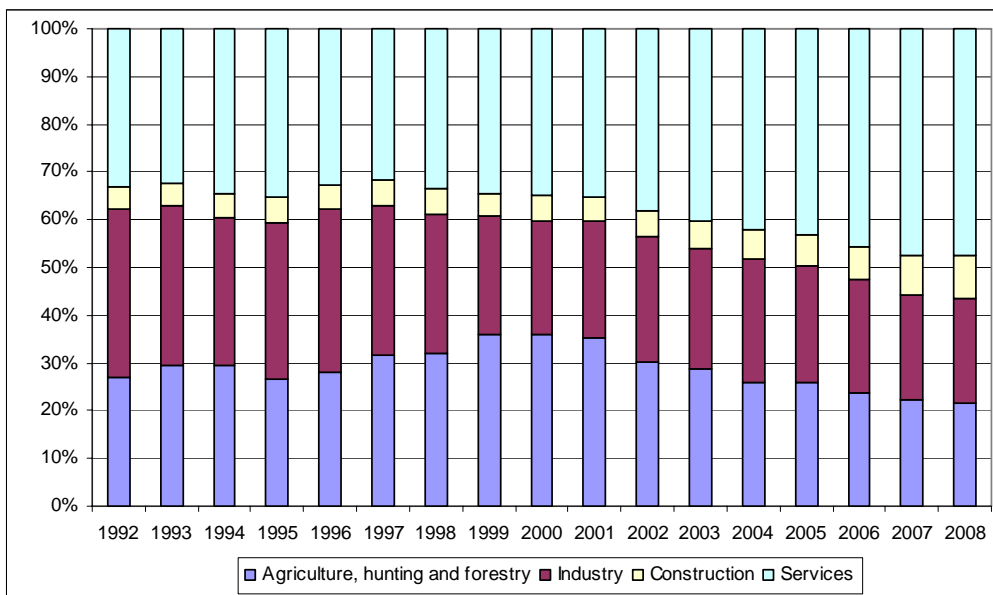
Medii / Perioadă	Persoane active			Persoane inactivă	Rata de activitate	Rata de ocupare	Rata șomajului BIM	
	Total	Ocupate	Șomeri BIM					
	mii pers.	mii pers.	mii pers.					
România								
urban	2002	5188	4607	581	4557	53,2	47,3	11,2
	2008	5471	5101	370	4753	53,5	49,9	6,8
rural	2002	4891	4627	264	3360	59,3	56,1	5,4
	2008	4473	4268	205	3547	55,8	53,2	4,6
Regiunea Nord-Vest								
urban	2002	628	562	66	540	53,7	48,1	10,5
	2008	658	630	28	576	53,3	51,1	4,2
rural	2002	632	602	30	461	57,9	55,1	4,7
	2008	514	497	17	543	48,7	47,1	3,3

Sursă: INS 2003, INS 2009b

Piața forței de muncă a evoluat în mod diferit în urban și rural în contextul macroeconomic favorabil din perioada 2002-2008: rata de activitate și de ocupare a crescut în mediul urban și a scăzut în mediul rural. Nivelul educațional în mediul rural este mai scăzut decât în mediul urban și va rămâne scăzut în viitorul apropiat, deoarece o pondere importantă a populației de 15-19 ani nu frecventează nici o formă de învățământ. Un alt specific al ocupării rurale este distribuția sectorială nefavorabilă a forței de muncă: în anul 2008 la nivel național 60,2% populației ocupate din mediul rural a lucrat în agricultură (sectorul economic cu cel mai scăzut nivel de productivitate a muncii), în timp ce în mediul urban cea mai mare pondere a populației ocupate a fost în sectorul serviciilor (57,5%).

Subcapitolul 4.5 prezintă evoluția pieței forței de muncă din județul Cluj în perioada 1990-2008. Analiza a fost îngreunată de lipsa indicatorilor dezagregați pe medii, doar puține date statistice relevante pentru piața forței de muncă sunt disponibile separat pentru mediul urban și mediul rural la nivel de județ. Evoluția principalilor indicatori în județul Cluj a urmat tendințele naționale: în perioada 1990-2008 a scăzut rata de activitate a resurselor de muncă, rata șomajului înregistrat a atins cota maximă în anul 1999, după care a urmat o evoluție descendentă până la sfârșitul anului 2008, ponderea sectorului agricol a crescut până în anul 2000, după care a descrescut, ponderea populației ocupate în industrie a scăzut, iar ponderea populației ocupate în sectorul serviciilor a crescut substanțial. În anul 2008, 47,6% a

populației ocupate din județul Cluj a lucrat în servicii, 22,1% în industrie, 21,6% în agricultură și 8,7% în construcții. (Figura 4.20)

Sursă: TEMPO_FOM103A_12_2_2010

Figura 4.20 Evoluția structurii pe ramuri a populației ocupate, în județul Cluj, 1992-2008

Valoarea reală a salariilor nete a scăzut între 1991 și 2000, și a început să crească după 2000, când a început creșterea economică. Salariile medii cele mai mari sunt în sectorul de intermediari financiare, urmat de sectorul administrația publică și apărare.

Doar recensămintele oferă date despre activitatea economică și ocuparea populației rurale la nivel județean. Atât în 1992, cât și în 2002, în județul Cluj ratele de activitate economică, respectiv de ocupare a populației de vârstă de muncă (15-64 ani) în mediul rural au fost mai scăzute decât în mediul urban, iar rata șomajului a fost mai înaltă în mediul rural decât în cel urban. Între 1992 și 2002 rata de activitate rurală a scăzut cu 14,1%, ceea ce reflectă ponderea mare a lucrătorilor descurajați, care din șomaj s-au retras în inactivitate.

Numărul persoanelor angajate din mediul rural al județului Cluj în anul 2000 a fost doar 37,7% din valoarea anului 1990, iar după o perioadă de creștere, în anul 2008 a atins 74,1% din valoarea anului 1990.

Ponderea șomerilor înregistrați în populația de 18-62 ani (un indicator calculat pe baza datelor la nivel de unitate administrativă – comună, oraș și municipiu - oferite de AJOFM Cluj) în mediul rural este mai înaltă decât în mediul urban (un rezultat diferit de statisticile AMIGO la nivel regional și național) și arată sezonalitate: scade pe perioada verii și crește iarna.

Naveta la locuri de muncă din urban a fost și este o opțiune pentru locuitorii din localitățile rural din județul Cluj, chiar dacă după 1990 numărul navetiștilor a scăzut. Conform datelor din Recensământ, 85,3% a populației ocupate a lucrat în localitatea de rezidență, 11,6% a făcut naveta într-o localitate din județ și doar 1,3% a lucrat într-un alt județ în anul 2002. Persoanele domiciliat în mediul rural fac naveta într-o pondere mai

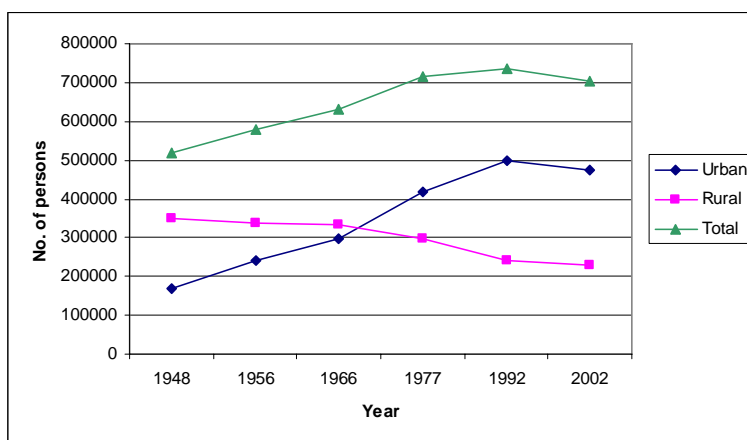
mare, decât cele din mediul urban și bărbații fac naveta într-o pondere mai mare decât femeile.

Criza economică a avut impact negativ asupra ocupării forței de muncă atât în mediul urban, cât și în mediul rural; de la sfârșitul anului 2008 și până în prezent multe întreprinderi își reduc numărul de angajați. Conform previziunilor persoanele mai bine calificate au perspective mai bune de angajare și cererea pentru muncitori necalificați va continua să scadă, astfel participarea la educația continuă devine vitală.

Capitolul 5. Ocuparea forței de muncă rurale în județul Cluj înainte și după aderarea la UE

Capitolul 5 analizează principalele caracteristici a ocupării forței de muncă rurale din județul Cluj, comparând perioadele de pre- și post-aderare la UE.

În **subcapitolul 5.1.** se prezintă evoluția populației rurale din județul Cluj, pe baza datelor de la recensămintele organizate în perioada 1948-2002. (Figura 5.1).

Sursă: DRSC, 2005:13

Figura 5.1 Evoluția populației județului Cluj, pe medii, 1948-2002

Caracteristicile socio-demografice ale populației rurale sunt analizate folosind datele Recensământului din 2002 la nivel de comune. În mediul rural rata dependenței de vârstă a fost de 58,8%, mult mai mare decât în mediul urban (33,3%), datorită mai ales ponderii mari a populației de peste 64 de ani.

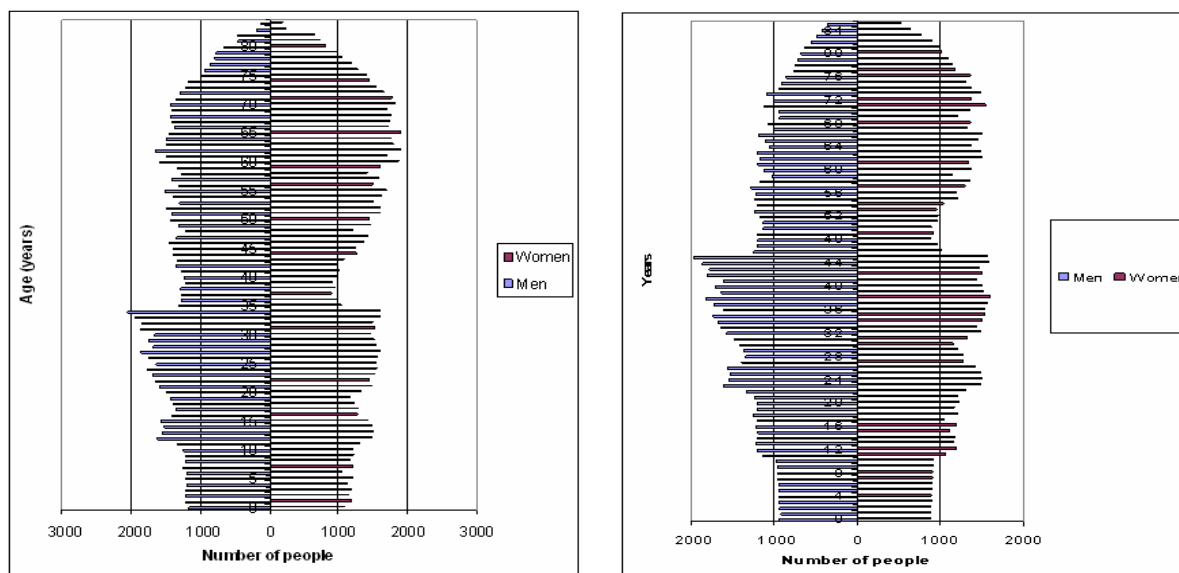

Figura 5.5 Arborele genealogic al populației rurale din județul Cluj, în 2002 și 2013

Proiecția demografică din **subcapitolul 5.2** ne permite câteva estimări privind structura de vârstă a populației rurale din județul Județul Cluj în 2013, ultimul an al actualei perioade de programare al UE, an care poate fi considerat ca bază pentru perioada 2014-2020, următoarea perioadă de programare. Conform proiecției demografice, populația rurală a județului Cluj va scădea până în 2013 cu aproape 10%.

Tabel 5.8 Raporturile de dependență în mediul rural din județul Cluj, în 2002 și 2013

Raportul de dependență	2002	2013*
Rd _c (0-14 ani)	26.17%	22.09%
Rd _c (65 ani și peste)	32.68%	33.16%
Rd (general)	58.84%	55.25%

Sursă: Recensământ 2002 și * proiecție demografică

Tabel 5.9 Presiunea demografică asupra pieței forței de muncă în mediul rural din județul Cluj, în 2002 și 2013

Indicator	2002	2013*
Numărul persoanelor care intră pe piața forței de muncă (18-25 ani)	23831	21424
Numărul persoanelor care părăsesc piața forței de muncă (60-65 ani)	20055	15318
Presiunea demografică asupra pieței forței de muncă	1.2	1.4

Sursă: Recensământ 2002 și * proiecție demografică

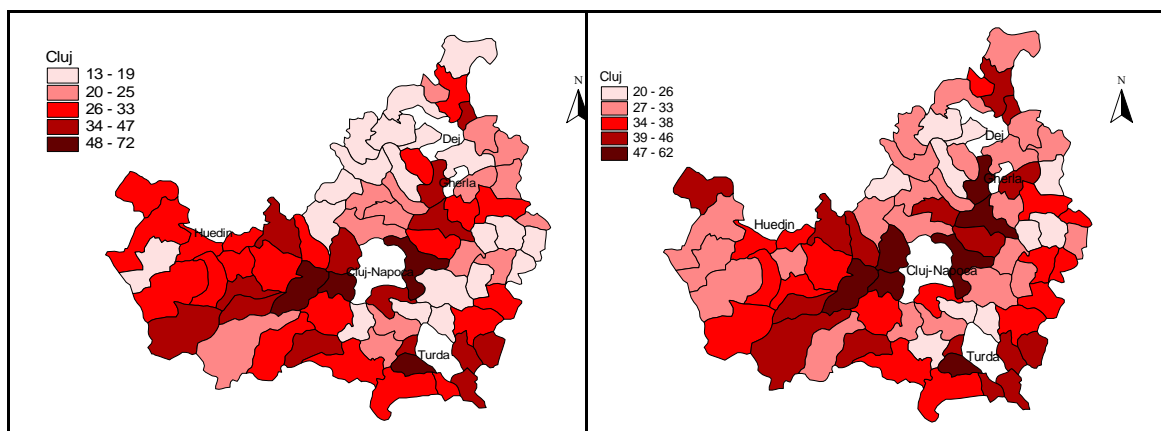
Concluzia acestei analize este că în viitorul apropiat situația demografică în mediul rural al județului Cluj va fi satisfăcătoare, cu o pondere crescătoare a populației în vârstă de muncă, dar perspectivele pe termen lung sunt mai pesimiste. Până în anul 2013 ne putem aștepta la creșterea presiunii asupra pieței forței de muncă din partea populației rurale tinere, ceea ce subliniază importanța creării de locuri de muncă în mediul rural.

Subcapitolul 5.3 prezintă o clasificare a comunelor din județul Cluj după nivelul lor de dezvoltare, folosind un indicator sintetic (numit Complex Development Coefficient – CDC), construit după o metodologie propusă de Sarudi și Molnár (2004).

$$CDC_j = 1/n * \sum (d_{ij} - d_{imin}) / (d_{imax} - d_{imin}) \quad (5.17)$$

Tabel 5.10 Indicatori folosiți pentru calcularea valorii CDC

Setul extins al indicatorilor de dezvoltare	Setul de bază al indicatorilor de dezvoltare	Indicator
		Densitatea populației
		Rata de “independență” de vârstă (inversul ratei de dependență de vârstă)
		Suprafața locuibilă medie = suprafața locuibilă totală / populația totală
		Infrastructura = lungimea conductelor de apă, canalizare și gaz natural
		Venit public pe locuitor = venit public / populația totală (în mii lei pe persoană)
		Ponderea angajaților = numărul angajaților / populația totală x 1000
Indicatori complementari		Rata medie a nașterilor = (populația de 0-4 ani / 5) / populația totală x 1000
		Rata creșterii naturale = (număr nașteri – număr decese) / populația totală x 1000
		Rata migrației = (număr stabiliri de domiciliu – număr plecări) / populația totală x 1000
		Ponderea angajaților în sănătate și asistență socială = numărul angajaților în sănătate și asistență socială / populația totală x 1000
		Ponderea elevilor = numărul copiilor înscriși la școală și la grădiniță / populația totală x 1000
		Rata elevi / profesori = numărul elevilor / numărul cadrelor didactice

Sursă: Kerekes, 2005:194-195

a. Setul de bază al indicatorilor de dezvoltare

b. Setul extins al indicatorilor de dezvoltare

Figura 5.6 Clasificarea comunelor din jud. Cluj după nivelul de dezvoltare, folosind cele două seturi de indicatori de dezvoltare

CDC poate lua valori între 0 și 1; comuna cea mai dezvoltată are cea mai mare valoare al coeficientului complex de dezvoltare. Majoritatea comunelor din județul Cluj au CDC-urile între 0,2 și 0,5, ceea ce arată un nivel scăzut de dezvoltare. Cele mai dezvoltate comune sunt cele situate în vecinătatea municipiilor Cluj-Napoca și Turda.

Subcapitolul 5.4 prezintă rezultatele unei cercetări empirice realizate în 13 comune din județul Cluj, în perioada februarie-iunie 2007, pentru a identifica factorii care facilitează obținerea unor locuri de muncă salariați și dezvoltarea antreprenoriatul rural, precum și barierele în calea dezvoltării IMM-urilor rurale. Au fost realizate interviuri cu persoane în căutare de loc de muncă, fermieri, salariați și întreprinzători din comunele selectate.

Factorii care cresc probabilitatea de angajare sunt: nivelul educațional, calificarea profesională, locuri de muncă anterioare și permis de conducere.

Factorii care cresc incidența spiritului antreprenorial includ: nivelul educațional, calificarea profesională, dorința de recalificare, experiență în muncă (atât în țară cât și în străinătate), cunoștințe de limbi străine, permis de conducere, autovehicul și telefon mobil în posesie. Practicarea agriculturii în familie are o influență pozitivă, dar acest factor diferențiază în primul rând proprietarii de pământ (persoanele mai înstărite cu un anumit capital) de cei foarte săraci. Persoanele care au un loc de muncă sunt mai dornici să se lanseze într-o afacere, ceea ce demonstrează importanța siguranței financiare.

Au fost amintite următoarele **motive pentru care nu vor să pornească o afacere (factori demotivanți)**: lipsa de bani, birocrăția excesivă, faptul că nu știu ce ar putea să facă, se consideră o responsabilitate prea mare, vârsta înaintată și faptul că nu ar avea cine să continue activitatea, copiii nelocuind în localitate. Aceste concluzii sunt susținute de rezultatele cercetărilor anterioare, așa cum reiese din literatura studiată.

Impactul aderării la UE asupra agriculturii și ocupării agricole a fost studiată printr-o cercetare empirică realizată în două faze, prezentată în **subcapitolul 5.5**. În iulie-august 2005 au fost intervievați un număr de 11 fermieri și patru experți, iar în ianuarie-februarie 2009 un număr de 43 fermieri și cinci experți din județul Cluj. Aderarea la UE a fost considerată o

amenințare pentru gospodăriile de semi-subzistență atât înainte, cât și după aderarea la UE, din motivul că acestea nu pot îndeplini cerințele UE. Pe de altă parte, aderearea la UE a fost văzută ca o oportunitate pentru fermele comerciale.

Aderarea la UE va avea ca efect scăderea ocupării agricole din județul Cluj, deoarece numărul gospodăriilor de semi-subzistență va scădea, iar fermele comerciale vor fi mai mecanizate și vor folosi mai eficient forța de muncă. Numărul lucrătorilor cu program parțial nu se va schimba, oamenii vor continua să lucreze pământul pentru completarea veniturilor gospodăriei. Vârșnicii și proprietarii de teren din oraș vor folosi în continuare sezonieri, de aceea s-a considerat că numărul sezonierilor nu este influențată de PAC. Numărul tinerilor ocupați în agricultură va scădea, din cauza veniturilor mici și deoarece este nevoie atât de pasiune, cât și de sprijin familial (pământ, echipamente) pentru a construi o fermă.

La doi ani după aderarea la UE, fermierii intervievați s-au confruntat deja cu probleme legate de integrarea în UE. Multe gospodării nu se califică pentru SAPS din cauza dimensiunii și a structurii terenului agricol, sau pentru că nu se poate demonstra cu acte proprietatea asupra pământului. Fermierii au înșirat o serie de măsuri care ar putea crește eficiența utilizării fondurilor UE, cum ar fi: reducerea birocrăției, descentralizarea procedurilor (administrare pe plan local), simplificarea administrării proiectelor de dezvoltare rurală, profesionalizarea angajaților agențiilor de plăți, efectuarea la timp a plăților, reguli și proceduri coerente și stabile.

Subcapitolul 5.6 prezintă o cercetare empirică realizată în martie–iunie 2009, orientată către identificarea problemelor ocupării forței de muncă din mediul rural, a factorilor de influență, și a activităților economice care ar putea crea noi locuri de muncă în mediul rural. Au fost aplicate 33 chestionare și s-au organizat 2 focus grupuri cu 8 invitați, astfel obținându-se informații de la persoane cu un background foarte diferit (cercetători, cadre universitare, reprezentanți ai unor instituții publice, primari de comune, întreprinzători și fermieri).

Respondenții au identificat o gamă largă de activități economice, care pot contribui la crearea de locuri de muncă în mediul rural. Activitățile considerate tradițional rurale au fost menționate în combinație cu activități cu o valoare adăugată mai ridicată, care deocamdată nu sunt suficient de dezvoltate, cum ar fi procesarea produselor agricole, apicultura, cultivarea plantelor medicinale, pescuitul și procesarea produselor din pește, precum și agricultura ecologică. În zona de munte silvicultura, procesarea lemnului, precum și colectarea și procesarea fructelor de pădure au fost considerate activități care pot genera locuri de muncă.

Industria prelucrătoare se poate stabili doar în zonele rurale cu o infrastructură fizică mai dezvoltată.

S-a considerat că serviciile au mare potențial de dezvoltare în mediul rural din județul Cluj. Activități care pot crea locuri de muncă în mediul rural sunt: consultanța agricolă, serviciile agricole, serviciile către populație și turismul rural. Ca activitate inovativă a fost amintită înființarea unor centre de formare în mediul rural.

Măsurile propuse pentru îmbunătățirea situației ocupaționale în mediul rural sunt orientate către eliminarea problemelor și barierelor identificate. Cele mai importante măsuri sunt: investiție în sistemul de educație rural la toate nivelele, modernizarea satelor, sprijinirea modernizării agriculturii, sprijinirea dezvoltării întreprinderilor ne-agricole în mediul rural și oferirea de facilități pentru întreprinderi rurale, reducerea birocrăției la toate nivelele, precum și o politică națională de dezvoltare rurală coerentă, articulată și stabilă, care ajută în planificarea strategiilor de investiții.

Capitolul 6. Viitorul forței de muncă rurale: orientarea profesională a tineretului rural

Pentru a studia orientarea profesională a tinerilor din mediul rural s-a realizat o cercetare empirică. În februarie-iunie 2007 au fost completate chestionare de către 342 elevi din clasele a 8-a din 27 școli a 19 comune (25,33% din totalul comunelor) din județul Cluj. Comunele au fost selectate folosind criteriile ca localizarea geografică, distanța de la Cluj-Napoca, accesibilitatea rutieră și pe cale ferată, mărimea și structura de vârstă a populației, precum și nivelul de dezvoltare al comunei (măsurat cu CDC). Toți elevii claselor a 8-a prezenți la școală (în total 339 de elevi, dintre care 170 de fete și 169 de băieți) au completat chestionarul, procesul de completare fiind supravegheat de un operator (în cele mai multe cazuri operatorul fiind autorul tezei de doctorat).

Majoritatea elevilor se simt încurajați de părinți să-și continue studiile. 59,6% doresc să meargă la liceu, 21,2% la școală profesională și 8,6% nu continuă școala după absolvirea clasei a 8-a. Factorii principali care influențează decizia de continuare a studiilor sunt:

- genul: fetele optează într-o pondere mai mare pentru liceu decât băieții;
- rezultatele școlare: cei care au rezultate școlare bune aleg într-o pondere mai mare să-și continue studiile și să meargă la liceu;
- atitudinea părinților (favorabilă sau nefavorabilă) față de continuarea studiilor;
- educația părinților: elevii cu părinți cu nivel de educație mai ridicat aleg într-o pondere mai mare să-și continue studiile și să meargă la liceu;

Majoritatea tinerilor doresc să lucreze în servicii și doar trei respondenți vor să lucreze în agricultură ceea ce reprezintă un procent foarte scăzut (0,9%) față de situația actuală, când 77,9% dintre familiile elevilor practică agricultura și în 29,5% dintre familiile agricultură este principala sursă de venit pentru ambii părinți. Acest rezultat susține opinia fermierilor și experților prezentate în subcapitolul 5.5, conform căreia numărul tinerilor lucrători în agricultură va scădea. Există diferențe clare de gen în ceea ce privește orientarea profesională, doar puține meserii sunt alese atât de fete, cât și de băieți (ospătar, bucătar și medic).

Peste 50% din elevii din mediul rural al județului Cluj doresc să lucreze la Cluj-Napoca, 20% în străinătate și doar 6,2% în localitatea lor de origine. În această privință nu sunt diferențe semnificative dintre băieți și fete; rezultatele arată că băieții par să fie mai dornici decât fetele să lucreze în localitatea de origine sau în străinătate, iar fetele optează într-o pondere puțin mai mare pentru locuri de muncă din Cluj-Napoca și București.

La întrebarea dacă tinerii din mediul rural vor rămâne sau nu în localitatea de origine, putem răspunde în felul următor: aproximativ 44,0% dintre tineri ar putea rămâne și să facă naveta la locul de muncă ales, iar 44,5% probabil se vor muta. În cazul celorlalți, răspunsul nu se poate prevedea din opțiunile făcute: distanța dintre localitatea de origine și localitatea unde doresc să lucreze este destul de mare, dar naveta zilnică ar putea să fie o opțiune viabilă dacă infrastructura de transport se va îmbunătăți.

Capitolul 7. Ocuparea forței de muncă într-o comună “aproape îndepărtată”. Studiu de caz: comuna Mociu

Mociu, comuna studiată în detaliu în acest captiol, este un caz interesant pentru ocuparea forței de muncă rurale din diverse motive. În primul rând pentru că este o comună cu nivel scăzut de dezvoltare, așa cum reiese din calculul coeficientului de dezvoltare complex CDC din subcapitolul 5.3. Infrastructura fizică nu este dezvoltată, cu excepția drumurilor comunale și județene modernizate recent. Nu există cale ferată, nici gaz natural, doi factori considerați esențiali pentru dezvoltarea industrială. În al doilea rând, Mociu este situat la limita “îndepărtării”; din localitățile aparținătoare comunei se poate ajunge cu mașina în aproximativ 40-60 minute la Cluj-Napoca, cea mai apropiată localitate din comună fiind situată la 35 km distanță și cea mai îndepărtată la 52 km. În al treilea rând, comuna Mociu este interesantă și datorită istoriei din ultimii 50 de ani. La mijlocul secolului XX, Mociu a fost un centru important cu funcții economice și sociale pentru populația unei zone mai mari, și avea șanse reale de a deveni oraș. Cu trecerea timpului, produsele tradiționale au fost înlocuite de producția industrială de masă, meseriile tradiționale au dispărut, populația a scăzut cu 39% și multe instituții s-au mutat. Dar, ca o moștenire a trecutului, în Mociu sunt încă mai multe servicii prezente decât în alte comune de mărime similar. Spre sfârșitul cercetării de teren realizate în perioada februarie-august 2009 a devenit clar, că în Mociu nu sunt resurse “speciale” pe care ar putea fi bazată o strategie de diversificare ocupațională, deci soluțiile care aduc rezultate la Mociu pot fi aplicate și în alte zone rurale din România, ceea ce face ca Mociu să fie un caz nu numai interesant, dar și reprezentativ.

Analiza statistică a datelor culese de la un eșantion de 141 gospodării (cu 323 persoane) extrase din Registrul Agricol al comunei Mociu relevă faptul că agricultura se practică pe o scală largă și reprezintă o sursă importantă de venit. Totuși, doar în jur de 9.6% a populației în vârstă de muncă (15-64 de ani) din eșantion sunt “fermieri consacrați”. O treime din populație sunt pensionari, majoritatea lor practică agricultura, dar după “dispariția” acestei generații numărul ocupațiilor în agricultură va scădea. Angajații reprezintă 19,2% a populației în vârstă de muncă și doar 35,5% din angajați lucrează pe plan local, ceea ce înseamnă că naveta la oraș este văzută ca și o oportunitate de ocupare, chiar dacă costul navetei la Cluj-Napoca (în timp și în bani) este considerabil. Factorii cu influență pozitivă asupra statutului de “angajat” sunt nivelul de educație, și, într-o măsură mai mică, numărul persoanelor din gospodărie. Influența genului este negativă, ceea ce înseamnă că femeile au statut de “angajat” într-o mai mică pondere decât bărbații. Naveta este de asemenea pozitiv influențată de nivelul educațional și negativ de gen, arătând că puține femei fac naveta.

Mociu are lideri locali activi, preocupați de strângerea de fonduri pentru comunitate. Comuna Mociu este membru fondator în Asociația Microregională Câmpia Transilvaniei, o asociație înregistrată în anul 2007, formată din nouă comune: Căianu, Cămărașu, Cătina, Cojocna, Geaca, Mociu, Palatca, Suatu și Țaga. Aceeași comune au primit finanțare la sfârșitul anului 2009 pentru a constitui un Grup de Acțiune Locală (GAL) pentru programul LEADER. În perioada 2008-2009, Consiliul Local Mociu a fost partener în mai multe proiecte inițiate de ONG-uri: două proiecte de formare profesională, un proiect pentru obținerea de acte de identitate și proprietate pentru populația de etnie romă, și un proiect pentru crearea de servicii de sănătate mintală. În iulie 2009, comuna Mociu a depus o cerere de finanțare pentru un proiect integrat (extindere sistem de apă și canalizare, modernizare drum și renovare cămin cultural) pentru FEADR - Măsura 322. De asemenea, Mociu a

format parteneriate publice cu comunele învecinate în vederea dezvoltării infrastructurii și a dezvoltării de diverse activități culturale și sociale, dar aceste proiecte sunt deocamdată în așteptarea unor noi oportunități de finanțare. Aceste demersuri sunt foarte importante, deoarece o infrastructură dezvoltată poate crea premisele diversificării economice, iar activitățile socio-culturale cresc atractivitatea comunei pentru locuitorii săi.

În opinia localnicilor următoarele activități economice ar putea crea locuri de muncă în comună: creșterea animalelor, apicultura, piscicultura, agricultura “profesională” (în asociații), prelucrarea produselor agricole, comerțul cu amănuntul, sectorul bancar, ateliere de croitorie și de reparații (unelte, mașini), precum și industria textilă. Pentru dezvoltarea acestor activități, mai ales a celor care necesită investiții mai mari, se așteaptă apariția unor întreprinzători din afara comunei.

Concluzii

Teza de doctorat analizează situația și problemele specifice ale ocupării forței de muncă rurale din România și județul Cluj, precum și factorii principali de influență asupra acesteia în perioada pre- și post-aderare la UE. De asemenea, teza formulează câteva ipoteze asupra evoluției viitoare a ocupării forței de muncă rurale.

Pe baza studiului literaturii și a cercetărilor empirice prezentate în teză, putem răspunde la întrebările de cercetare formulate la început.

1. Care sunt problemele specifice ale ocupării forței de muncă rurale (în opoziție cu ocuparea forței de muncă urbane) în România și în județul Cluj?

Răspuns: Literatura de specialitate prezentată în subcapitolul 1.4 enumeră problemele specifice ale ocupării forței de muncă rurale, așa cum ele sunt văzute de mai mulți autori din toată lumea. Capitolul 2 arată că multe dintre problemele identificate în literatura internațională se regăsesc și în România, unele chiar într-o formă mai gravă. Cercetarea empirică din Capitolul 5 relevă problemele ocupării rurale din județul Cluj. Din toate aceste rezultate putem concluziona că principale probleme ale ocupării forței de muncă rurale în România și în județul Cluj sunt următoarele:

- nivel educațional mai redus și acces la educație mai scăzut în mediul rural decât în mediul urban;
- oportunități limitate de muncă în afara agriculturii;
- preponderența ocupării pe cont propriu și a întreprinderilor mici;
- rată de activitate mai scăzută a populației în vârstă de muncă în mediul rural al județului Cluj (conform datelor din recensămintele din 1992 și 2002);
- incidența mai mare a activității cu program parțial de lucru;
- venituri mai scăzute în mediul rural decât în mediul urban (cea ce implică o motivație mai scăzută de a lucra);
- nivel mai scăzut al activității antreprenoriale;
- infrastructura fizică neadecvată (drumuri, apă, canalizare, telefon, internet);
- nivel de dezvoltare scăzut al serviciilor;
- migrația tinerilor din rural în urban și migrația din urban în rural a vârstnicilor și a persoanelor sărace.

2. Care sunt factorii principali de influență ai ocupării rurale?

Răspuns: Factorii de locație, mărimea și structura demografică a populației, nivelul de educație și deprinderi, infrastructura și proprietatea asupra pământului sunt factorii principali care influențează ocuparea forței de muncă rurale.

Factorii de locație: din analiza tipologiilor spațiului rural din capitolele 1 și 2 reiese că diferite zone rurale se confruntă cu probleme diferite de ocupare. În zonele rurale integrate, peri-urbane ponderea ocupării în sectorul secundar și terțiar este mult mai înaltă și naveta la oraș este preponderentă. Zonele rurale mai îndepărtate sunt mai puțin conectate la economia urbană și ocuparea agricolă este preponderentă. Diferențele geografice înseamnă și resurse diferite și potențial de dezvoltare diferit, având un impact evident asupra deciziilor

investiționale ale populației și asupra ocupării forței de muncă. Clasificarea comunelor din județul Cluj (capitolul 5) ne ajută să înțelegem diferențele teritoriale ale dezvoltării. Cercetarea empirică de asemenea subliniază importanța factorului de locație.

Vârstă și gen: din analiza literaturii de specialitate (capitolele 1 și 2) putem concluziona că vârsta și genul sunt factori importanți ai ocupării. Datele statistice prezentate în subcapitolul 4.4 demonstrează că persoanele în grupa de vârstă între 35-54 de ani au cea mai înaltă rată de activitate și cea mai scăzută rată de șomaj în mediul rural atât la nivel național, cât și la nivelul Regiunii Nord-Vest. Din capitolul 5 reiese că vârsta și genul influențează statutul ocupațional al populației rurale din județul Cluj.

Analiza statistică (regresie Probit) din capitolul 7 ne arată că genul are o influență asupra statutului de “angajat” și asupra navetei în comuna Mociu (nivel de semnificație 10%), ceea ce înseamnă că femeile lucrează ca angajate și fac naveta într-o pondere mai mică decât bărbații.

Educație și deprinderi: reiese din analiza literaturii de specialitate și este confirmată de date statistice că educația este una dintre cei mai importanți componenți ai angajabilității populației rurale. În regiunile rurale cu nivel educațional mai ridicat rata de activitate a populației este mai înaltă. Pregătirea școlară se asociază pozitiv și semnificativ cu ocuparea rurală ne-agricolă. Persoanele cu nivel de educație mai scăzut se confruntă cu dificultăți mai mari în găsirea unui loc de muncă și câștigă mai puțin decât persoanele mai bine educate, iar probabilitatea ca să se afle printre săraci este mai mare. Politicile de ocupare (capitolul 3) recunosc importanța educației și a deprinderilor; a treia prioritate de ocupare din Strategia Lisabona revizuită este “creșterea investiției în capitalul uman prin educație și deprinderi mai bune”. Politicile de ocupare din România acordă de asemenea o importanță deosebită educației și formării profesionale. Din analiza econometrică a datelor colectate prin cercetare empirică în județul Cluj (capitolul 6) și Mociu (capitolul 7) rezultă că nivelul educațional influențează semnificativ statutul ocupațional al populației rurale.

Infrastructura: este unanim acceptată că lipsa infrastructurii fizice prezintă un obstacol pentru creșterea ocupării, totuși, infrastructura dezvoltată nu este o condiție suficientă pentru creșterea nivelului ocupării populației rurale. Infrastructura poate influența performanța economiei rurale prin: extinderea ariei de folosință a resurselor existente (muncă, capital etc.), atragerea de resurse adiționale, creșterea productivității, apropierea piețelor urbane și facilitarea navetei la locurile de muncă urbane. Nivelul scăzut al dezvoltării infrastructurii a fost identificat și în cercetarea empirică ca un obstacol major al ocupării salarizate și a creării de noi locuri de muncă (capitolele 5 și 7).

Proprietatea asupra pământului: din literatura de specialitate aflăm că gospodăriile care dețin mai mult teren agricol și mai multe animale au mai puține preocupări ne-agricole, deoarece fermele mai bine dezvoltate aduc venituri mai mari și nevoia de diversificare scade, iar lipsa pământului împinge gospodăriile către ocupații ne-agricole. Retrocedarea proprietăților funciare în România a contribuit, pe lângă recesiunea economică, la faptul că agricultura a devenit după 1990 tampon ocupațional.

Faptul că proprietatea asupra pământului influențează statutul ocupațional și antreprenoriatul rural a reieșit și din cercetarea empirică (capitolele 5 și 6), rezultatele sugerând că proprietarii de pământ sunt mai înclinați spre a se lansa într-o afacere proprie, deoarece pământul este văzut ca un factor atenuator de risc. Relația dintre statutul ocupațional și proprietatea asupra pământului nu a putut fi demonstrat statistic.

3. Ce planuri de carieră au tinerii din mediul rural?

Răspuns: Tinerii din mediul rural se orientează către locuri de muncă în sectorul serviciilor din mediul urban.

Atât analiza literaturii de specialitate (capitolele 1 și 2), cât și datele statistice oficiale (capitolul 4) sugerează că tinerii pleacă din mediul rural și agricultura se practică în special de persoanele mai în vârstă. Cercetarea empirică din județul Cluj (capitolele 5 și 6) precum și studiul de caz din Mociu (capitolul 7) relevă de asemenea că tinerii din mediul rural preferă să se mute și să lucreze în orașe.

Planurile de carieră a tinerilor din mediul rural sunt extensiv studiate în capitolul 6, unde se prezintă rezultatele anchetei realizate în rândul elevilor din clasele a 8-a din mediul rural al județului Cluj. Rezultatele anchetei susțin pe deplin răspunsul formulat mai sus. Marea majoritate a elevilor (61,9% dintre respondenți) doresc să lucreze în servicii și doar trei persoane optează pentru agricultură. Numai 6,2% dintre elevi intenționează să lucreze în localitatea de origine, 58,1% vor să lucreze la Cluj-Napoca (1,5% au ales ambele opțiuni); 11,8% optează pentru alte orașe din România și 20,1% vor să plece la lucru în străinătate.

4. Care vor fi principalele sectoare economice de ocupare rurală pe termen scurt și mediu în România?

Răspuns: Agricultură și sectoarele conexe (procesarea produselor agricole și serviciile agricole) vor rămâne sursa principală de ocupare pe termen scurt și mediu în România. Serviciile către populație au potențial de dezvoltare și pot oferi surse alternative de ocupare în mediul rural.

Din literatura de specialitate (capitolele 1 și 2) reiese că ocuparea rurală în lume este preponderent agricolă (cu excepția celor mai dezvoltate țări) și că dezvoltarea agriculturii poate stimula celelalte activități economice rurale: serviciile domestice, construcțiile, educația, procesarea și comercializarea produselor agricole, respectiv industria prelucrătoare. Părerea generală este că nivelul ocupării în agricultură în România trebuie să scadă pentru a crește productivitatea și competitivitatea agriculturii. Pe de o altă parte aceiași autori susțin că agricultura va rămâne, pe termen mediu cel puțin, principala activitate economică în mediul rural. Agricultură nu poate fi o sursă de creștere a ocupării, dar forța de muncă poate migra de la cultivarea plantelor către creșterea animalelor, prelucrarea produselor agricole și alte activități conexe agriculturii. (Dumitru et al., 2004; Davidovici and Davidovici, 2008; Dumbavă, 2007; Istudor, 2006; Lazăr et al., 2007; Otiman, 2008; Zăhău et al., 2008) Însușind propunerile mai multor autori ajungem la următoarea listă a activităților economice care pot avea succes în mediul rural românesc: agricultura (ferme comerciale competitive), silvicultura, distribuția inputurilor agricole, procesarea alimentelor, industria prelucrătoare (textile, îmbrăcăminte, încălțăminte și prelucrarea lemnului), agro-turismul și meșteșugurile tradiționale. Odată ce populația rurală va avea mai mulți bani de cheltuit, va fi nevoie de mai multe servicii pentru populație (reparații de autovehicule și de echipamente electronice, coafură, frizerie, etc.), care vor putea fi oferite de microîntreprinderi rurale.

Cercetarea empirică din capitolul 5 a identificat câteva activități prin care agricultura și serviciile conexe ar putea crea noi locuri de muncă în mediul rural din județul Cluj:

- înființarea de grupuri de producători pentru cultivarea plantelor și creșterea animalelor;
- procesarea produselor agricole;

- cultivarea plantelor medicinale;
- colectarea și procesarea fructelor de pădure (mai ales în zonele de munte);
- agricultura ecologică;
- serviciile agricole (consultanță, asigurarea de inputuri, marketingul și comercializarea produselor).

Nivelul de dezvoltare al serviciilor este mai scăzut în mediul rural decât în mediul urban. Asigurarea serviciilor și populația sunt interconectate: serviciile susțin oamenii și oamenii susțin serviciile. Sectorul serviciilor este văzut de mai mulți autori ca sectorul în care pot fi create noi locuri de muncă în mediul rural. În prezent în zonele rurale îndepărtate lipsesc și serviciile de bază din cauza cererii scăzute, sau ele există doar în “economia informală”; împreună cu creșterea cererii, aceste servicii se pot “legaliza”.

Datele statistice prezentate în capitolul 4 arată că ponderea populației ocupate în sectorul serviciilor în mediul rural era de doar 18,6% (media pe țară) în anul 2008, mult sub valoarea din mediul urban (57,5%), în timp ce lipsa serviciilor a fost identificată de cercetările empirice din județul Cluj (capitolul 5) ca o problemă majoră, din cauza căreia forța de muncă educată consideră inattractive localitățile rurale. Din cercetările empirice reiese că, pe lângă agricultură și activitățile conexe, sectorul serviciilor este considerat sectorul în care pot fi create locuri de muncă în mediul rural, activitățile cele mai frecvent amintite fiind:

- servicii către populație (coafură, frizerie, croitorie, reparații pantofi etc.);
- turism și agroturism;
- restaurante care oferă mâncare tradițională specifică zonei;
- servicii financiar-bancare;
- servicii de contabilitate;
- comerțul cu amănuntul.

Au fost amintite și câteva idei mai inovative pentru mediul rural din județul Cluj, cum ar fi centrele de formare, call center-urile și centrele de cercetare.

Rezultatele din capitolul 6 subliniază importanța serviciilor, acesta fiind sectorul unde cei mai mulți dintre tineri ar dori să lucreze.

Putem concluda că dezvoltarea serviciilor rurale este pe de o parte o sarcină importantă pentru a asigura bunăstarea populației rurale, iar pe de o altă parte este o oportunitate pentru crearea de locuri de muncă rurale. Cea mai importantă condiție pentru dezvoltarea serviciilor este ca veniturile rurale să crească (astfel va crește cererea pentru servicii) și ca tinerii să rămână în mediul rural.

5. Ce impact are aderarea la UE asupra ocupării forței de muncă rurale din România și din județul Cluj?

Răspuns: Aderarea la UE a României are ca impact reducerea ocupării agricole. Prin absorbția totală și eficientă a Fondurilor de Coeziune și de Dezvoltare Rurală, pot fi create premisele creșterii și diversificării ocupării forței de muncă rurale.

Impactul fondurilor UE asupra dezvoltării ruralului românesc a fost subiectul mai multor studii (prezentate în capitolul 2), care scot în evidență atât aspectele pozitive, cât și problemele ridicate de implementarea politicilor europene agricole și de dezvoltare rurală. De la proiectele de dezvoltare a infrastructurii rurale se așteaptă crearea unor locuri de muncă temporare în domeniul construcțiilor, iar menținerea și administrarea infrastructurii nou

create poate oferi locuri de muncă permanente. Absorbția fondurilor UE este văzută ca o oportunitate pentru dezvoltarea agriculturii și a ruralului românesc, prin creșterea producției, a veniturilor și a ocupării.

Cercetarea empirică (capitolul 5) relevă faptul că numărul total al lucrătorilor agricoli va scădea, deoarece multe ferme de semi-subsistență vor dispărea (din cauza îmbătrânirii și a dificultăților de a îndeplini criteriile pentru obținerea fondurilor UE) și fermele comerciale mari vor înlocui forța manuală cu mașini agricole. Atât fermierii, cât și experții consideră că aderarea la UE va avea ca rezultat consolidarea și modernizarea fermelor.

Rezultatele cercetării empirice arată de asemenea că fondurile UE sunt esențiale pentru modernizarea spațiului rural în județul Cluj (infrastructura fizică, socială și culturală) și a agriculturii (echipamente, tehnologii), toate acestea fiind factori importanți ai creșterii ocupării rurale. În fiecare comună ar trebui să fie în cadrul administrației publice persoane familiarizate cu procesul de finanțare (de la accesarea fondurilor până la implementarea și raportarea proiectelor), care să se ocupe în principal de proiectele de dezvoltare rurală.

Într-un mediu în permanentă schimbare și pe timpul unei crize economice globale este dificil a face orice previziune despre evoluția ocupării forței de muncă rurale. Se întrevăd totuși câteva tendințe, care probabil vor continua până în anul 2013 (ultimul an din actuala perioadă de programare al UE), cum ar fi:

- îmbătrânirea populației rurale se va intensifica, la care va contribui și migrația din urban în rural a populației vârstnice;
- mediul rural va pierde din populația tânără;
- tinerii din rural vor migra atât spre mediul urban, cât și în străinătate;
- ocuparea agricolă va urma un trend descrescător, deoarece criza economică nu poate face din agricultură un “tampon ocupațional”, așa cum s-a întâmplat în anii 1990;
- criza economică globală poate fi un obstacol pentru crearea de locuri de muncă ne-agricole în mediul rural;
- evoluția navetismului va fi puternic influențată de severitatea și lungimea perioadei de criză economică.

Putem afirma că cercetarea de doctorat a contribuit, prin clarificările teoretice și metodologice aduse și prin analiza datelor empirice, la o mai bună înțelegere a problematicii ocupării forței de muncă din mediul rural din România și în special în județul Cluj. Contribuțiile principale sunt următoarele:

- o sinteză cuprinzătoare a literaturii de specialitate internaționale și naționale;
- o sinteză a politicilor de ocupare din UE și România;
- o analiză secundară detaliată a indicatorilor de ocupare disponibile în publicații și baze de date statistice oficiale;
- o cercetare empirică complexă, care a oferit argumente pentru răspunsurile date la cele mai importante întrebări de cercetare.

Cercetarea ar putea fi extinsă în următoarele direcții:

- extinderea cercetării empirice referitoare la impactul aderării la UE asupra agriculturii pe un eșantion reprezentativ mult mai mare, astfel încât concluziile bazate pe analiza calitativă să poată fi testate cu metode statistice;
- caracterizarea situației ocupării și identificarea unor oportunități specifice de diversificare a ocupării pentru grupuri de comune omogene relativ la valoarea coeficientului complex de dezvoltare.

Bibliografie

Articole în reviste de specialitate

6. Alexandri, C., Luca, L. (2008): Impactul viitoarei reforme a politicii agricole comune asupra piețelor agricole și a veniturilor producătorilor, *Economie agrară și dezvoltare rurală*, 5(1), 35-53
7. Alston, M., Kent, J. (2009): Generation X-pondable: The social exclusion of rural and remote young people, *Journal of Sociology*, 45, 89-107, <http://jos.sagepub.com/cgi/content/abstract/45/1/89>, accessed on 09.10.2009
8. Andrén, D., Martinsson, P. (2006): What Contributes to Life Satisfaction in Transitional Romania?, *Review of Development Economics*, 10(1), 59–70
9. Bairoch, P., Goertz, G. (1986): Factors of Urbanisation in the Nineteenth Century Developed Countries: A Descriptive and Econometric Analysis, *Urban Studies*, 23, 285-305
10. Bauder, H. (2001): Culture in the labor market: segmentation theory and perspectives of place, *Progress in Human Geography*, 25(1), 37–52
11. Besser, T. L., Recker, N., Parker, M. (2009): The Impact of New Employers From the Outside, the Growth of Local Capitalism, and New Amenities on the Social and Economic Welfare of Small Towns, *Economic Development Quarterly*, 23, 306-316
12. Blank, R. M. (2005): Poverty, Policy, and Place: How Poverty and Policies to Alleviate Poverty Are Shaped by Local Characteristics, *International Regional Science Review* 28(4), 441–464
13. Briones, R. M (2006): Employment generation for the rural poor in Asia: perspectives, patterns, and policies, *Asian Development Review*, 23(1), 87-116
14. Brown, J. D., Earle, J. S., Telegdy, A. (2006): The Productivity Effects of Privatization: Longitudinal Estimates from Hungary, Romania, Russia, and Ukraine, *Journal of Political Economy*, 114(1), 61-99
15. Chaplin, H., Davidova, S, Gorton, M (2004): Agricultural adjustment and the diversification of farm households and corporate farms in Central Europe, *Journal of Rural Studies*, 20, 61–77
16. Chițea, M. (2008): Impactul aderării României la Uniunea Europeană asupra profilului investițional și informațional al comunităților rurale, *Economie agrară și dezvoltare rurală*, 5(1), 95-112
17. Chitu, L. (2005): Rural area revitalization through the agri-food channels – a chance for the rural communities in Bucovian area, *Agricultural Economics and Rural Development*, 2(7), 89-96
18. Ciucă, V., Pașnicu, D., Son, L., Șipoș, C., Iordan, M. (2009): The Romanian flexicurity – a response to the European labour market needs, *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 2/2009, 161-183
19. Csaba, L. (2007): Átmenet vagy spontán rend(etlenség)? *Közgazdasági Szemle*, LIV, 2007. szeptember, 757–773
20. Davidovici, I., Davidovici A. S., Kruzslíca M. (2008): Reflecții pe marginea potențialului competitiv al agricultorilor români, *Economie agrară și dezvoltare rurală*, 5(1), 73-85
21. Deskins, J., Hill, B., Ullrich, L. (2009): Education Spending and State Economic Growth: Are All Dollars Created Equal?, *Economic Development Quarterly OnlineFirst*, published on October 14, 2009 as doi:10.1177/0891242409347370, 1-15
22. Diminescu, D. (1996): Deplasările oșenilor în străinătate, un nou model de migrație, *Revista de Cercetări Sociale*, 3(2), 16-32
23. Eid, F. (2006): Recasting Job Creation Strategies in Developing Regions: A Role for Entrepreneurial Finance, *Journal of Entrepreneurship*; 15(2); 115-143
24. Ékes, I. (2007): Munkaerő-piaci kilátások, *Statistikai Szemle*, 85(4), 304-308
25. Ellingsceter, A. L. (1998): Labour Market Restructuring and Polarization Processes: The Significance of Political-institutional Factors, *Economic and Industrial Democracy*; 19; 579-603
26. Fitzgerald, A. J, Kalof, L., Dietz, T. (2009): Slaughterhouses and Increased Crime Rates: An Empirical Analysis of the Spillover From "The Jungle" Into the Surrounding Community, *Organization Environment*, 22(2), 158-184
27. Florian, V. (2008): Gradul de modernizare al comunităților rurale, *Economie agrară și dezvoltare rurală*, 5(3), 291-306
28. Fox, W. F., Porca, S. (2001): Investing in Rural Infrastructure, *International Regional Science Review*, 24(1), 103–133
29. Franzese, R. J. Jr., Hays, J. C. (2006): Strategic Interaction among EU Governments in Active Labor Market Policy-making: Subsidiarity and Policy Coordination under the European Employment Strategy, *European Union Politics*; 7(2), 167–189

30. Goschin, Z.. (2007): Spatial and sectoral analysis of productivity-wage dissimilarities in Romania, *Romanian Journal of Regional Science*, 1(1), 33-44
31. Henderson, J. R., McDaniel, K. (2005): Natural Amenities and Rural Employment Growth: A Sector Analysis, *The Review of Regional Studies*, 35(1)
32. Hodge, I., Dunn, J., Monk, S., Fitzgerald, M. (2002): Barriers to Participation in Residual Rural Labour Markets, *Work, employment and society*, 16(3), 457-476
33. Isserman, A. M., Feser, E., Warren, D. E. (2009): Why Some Rural Places Prosper and Others Do Not, *International Regional Science Review*, 32(3), 300-342
34. Istudor, N., Manole Victor, Boboc, D., Ion R. A. (2006): Îmbunătățirea calității produselor agroalimentare – condiție pentru integrarea agriculturii românești în Uniunea Europeană, *Amfiteatru Economic*, 20, 139-144
35. Johnson, J. (2009): Rural Economic Development in the United States: An Evaluation of the U.S. Department of Agriculture's Business and Industry Guaranteed Loan Program, *Economic Development Quarterly*, 23, 229-241
36. Kertesi, G., Varga, J. (2005): Foglalkoztatás és iskolázottság Magyarországon, *Közgazdasági Szemle*, LII(7-8)
37. Kuemmerle, T., Müller, D., Griffiths, P., Rusu, M. (2009): Land use change in Southern Romania after the collapse of socialism, *Reg. Environ. Change*, 9, 1-12
38. Labrianidis, L., Sykas, Th. (2009): Migrants, Economic Mobility and Socio-Economic Change in Rural Areas: The Case of Greece, *European Urban and Regional Studies*, 16(3), 237-256
39. Landis, J. (2009): The Changing Shape of Metropolitan America, *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 626, 154-191
40. Lazăr, I., Mortan, M., Vereș, V. (2007): Un posibil model de evaluare a durabilității exploatațiilor agricole din zona de Nord-Vest a României, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, 20, 52-67
41. Lengyel, I. (2000): A regionális versenyképességről, *Közgazdasági Szemle*, XLVII(12), 962-987
42. Mailand, M. (2008): The uneven impact of the European Employment Strategy on member states' employment policies: a comparative analysis, *Journal of European Social Policy*; 18(4), 353-365
43. Manole, V., Istudor, N., Boboc, D. (2007): Serviciile în economia rurală, bazată pe inovație și cunoaștere, în România, *Amfiteatru Economic*, 22
44. McQuaid, R. W. (2006): Job search success and employability in local labor markets, *Annals of Regional Science*, 40, 407-421
45. McQuaid, R. W., Lindsay, C. (2005): The Concept of Employability, *Urban Studies*, 42(2), 197-219
46. Midgley, J., Hodge, I., Monk, S. (2003): Patterns and Concentrations of Disadvantage in England: A Rural-Urban Perspective, *Urban Studies*, 40(8), 1427-1454
47. Morales, A. (2009): Public Markets as Community Development Tools, *Journal of Planning Education and Research*, 28, 426-440
48. Munday, M., Williams, G. (2009): Comparing Gross and Net Employment Outcomes from Structural Fund Programmes: Issues from the Mid-Term Evaluations of the Objective 1 Programme in West Wales and the Valleys, *Evaluation*, 15(2), 225-246
49. Naghiu, A., Vázquez, J. L., Georgiev, I. (2005): Rural Development Strategies through Rural Tourism Activities in Romania: Chance for an Internal Demand?, *International Review on Public and Non Profit Marketing*, 2(1), 85-95
50. Nizalov, D., Schmid, A. A. (2008): Poverty in Michigan Small Communities: Demand Versus Supply of Labor, *International Regional Science Review*, 31, 275-303
51. Otiman, P. I. (2008a): Strategia de dezvoltare durabilă pe termen mediu și lung a agriculturii și spațiului rural din România – România rurală XXI, *Economie agrară și dezvoltare rurală*, 5(1), 3-20
52. Otiman, P. I. (2008b): Dezvoltarea rurală și agricultura: oportunități de atenuare a crizei economico-financiare și de reluare a creșterii economice, *Economie agrară și dezvoltare rurală*, 5(3), 247-277
53. Papp, L. (2009): Spatial disparities of financial intermediaries in Județul Cluj, *Romanian Review of Regional Studies*, 5(1), 91-102
54. Partridge, M. D., Rickman, D. S., Li. H. (2009): Who Wins From Local Economic Development?: A Supply Decomposition of U.S. County Employment Growth, *Economic Development Quarterly*, 23(1), 13-27
55. Pezzini, M. (2001): Rural Policy Lessons from OECD Countries, *International Regional Science Review*, 24(1), 134-145

56. Preston, A., Jefferson, T. (2009): Labour Markets and Wages in 2008, *Journal of Industrial Relations*, 51(3), 313–330
57. Rimler Judit (1999): A munka jövője. Új fogalmak, feltételek, forгатókönyvek, *Közgazdasági Szemle*, XLVI., 1999. szeptember, 772-788
58. Rizov, M. (2005): Human Capital and Agrarian Structure in Transition: Micro-Evidence from Romania, *Economic and Industrial Democracy*, 26(1), 119–149, <http://eid.sagepub.com/cgi/content/abstract/26/1/119>, accessed on 28.01.2008
59. Rosen, S. M (1996): Jobs: New Challenges, New Responses, *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 544, 27-42
60. Rusu, M. (2008): Potențialul de diversificare a activităților economice în spațiul rural, *Economie agrară și dezvoltare rurală*, 5(3), 279-289
61. Sandu, D. (1999): Dezvoltare și sărăcie în satele României, *Sociologie Românească*, 4, 117-138
62. Sandu, D. (2005a): România rural-neagricolă azi, *Sociologie Românească*, III(4), http://www.sociologieromaneasca.ro/uploads_ro/883/sr2005_4_r04.pdf, accessed on 24.11.2009
63. Sandu, D. (2005c): Emerging Transnational Migration from Romanian Villages, *Current Sociology*, 53(4), 555–582
64. Sarudi, Cs., Molnár, T. (2004): A fejlettség településszintű elemzése a Dél-Dunántúli Régióban, *Gazdálkodás*, 2004/1
65. Schneider, F., Burger, C. (2005): Formal and Informal Labour Markets: Challenges and Policy in the Central and Eastern European New EU and Candidate Countries, *CESifo Economic Studies*, 51(1), 77-115
66. Stark, O., Fan, C. S. (2007): Losses and Gains to Developing Countries from the Migration of Educated Workers, *World Economics*, 8(2), 259-269
67. Stenning, A., Dawley, S. (2009): Poles to Newcastle: Grounding New Migrant Flows in Peripheral Regions, *European Urban and Regional Studies*, 16(3): 273–294
68. Tímár, J. (1996a): A munkaerő-kínálat alakulása 2010-ig, *Közgazdasági Szemle*, XLIII(7-8), 682-698
69. Tímár, J. (1996b): Munkaerő-kereslet 2010-ben ágazatok, foglalkozások és képzettség szerint, *Közgazdasági Szemle*, XLIII(11), 995-1009
70. Thijssen, J. G. L, Van der Heijden, B. I. J. M., Rocco T. S. (2008): Toward the Employability Link Model: Current Employment Transition to Future Employment Perspectives, *Human Resursă Development Review*, 7(2), 165-183
71. Trif, A. (2008): Opportunities and Challenges of EU Accession: Industrial Relations in Romania, *European Journal of Industrial Relations*, 14(4), 461–478
72. Turtoi, C. (2005): Structural aspects regarding agricultural labour force in the perspective of Romania's accession to the EU, *Agricultural Economics and Rural Development*, 2(7), 49-58
73. Vajda, Á. (1999): Munkahelyteremtés a mikrovállalkozásokban, *Közgazdasági Szemle*, XLVI(6), 530–547
74. Van der Velde, M., Wever, E. (2005): Border and Labour Market, *Jurnalul Economic*, VIII(16), 139-151
75. Van Huylenbroeck, G., Vandermeulen, V., Mettepenningen, E., Verspecht, A. (2007): Multifunctionality of agriculture: a review of definitions, evidence and instruments, *Living Reviews in Landscape Research*, 1(3), <http://www.livingreviews.org/lrlr-2007-3>, online article accessed on 02.21.2008
76. Vincze, M. (2004): Vidéki vállalkozások és vállalkozók. Kászoni esettanulmány, *Korunk* 15(2), 33-37
77. Weller, S. A. (2008): Are labour markets necessarily 'local'? Spatiality, segmentation and scale, *Urban Studies*, 45(11), 2203–2223
78. Williams, C. C. (2009): Formal and informal employment in Europe: beyond dualistic representations, *European Urban and Regional Studies* 16(2), 147–159
79. Wojan, T. R (2000): The Composition of Rural Employment Growth in the “New Economy”, *American Journal of Agricultural Economics*, 82, 594-605

Cărți

1. Barabási, A. L. (2008): *Behálózva*, Pallas-Akadémia, Miercurea Ciuc
2. Bruckmeier, K., Tovey, H. (2009): Beyond the policy process: conditions for rural sustainable development in European countries, in Bruckmeier, K., Tovey, H. (eds.): *Rural sustainable development in the knowledge society*, Ashgate Publishing, Farnham/Burlington, 267-287
3. Chiștea, L. (2007): Femeia rurală – factor favorizant sau restrictiv în dezvoltarea comunităților rurale, in Florian V. (coord.): *Dezvoltare rurală. Abordare multidisciplinară*, Terra Nostra, Iași, 159-164

4. Chițea, M. (2007): Coordonate socio-economice ale spațiului rural românesc, in Florian V. (coord.): *Dezvoltare rurală. Abordare multidisciplinară*, Terra Nostra, Iași, 145-149
5. Ciutacu, C. (2001): *Piața muncii*, Expert, București
6. Cloke, P. J., Marsden, T., Mooney, P. H. (2006): *The Handbook of Rural Studies*, SAGE Publications, London
7. Constantin, D.-L. (coord.), Frenzt, G., Folescu, A., Răducu, A., Scheele, J. (2007): *Coeziunea economico-socială și politica regională: contribuția fondurilor europene la finanțarea programelor*, Editura ASE, București
8. Davidovici, I. (2001): Coordonate ale politicii agricole românești, in Gavrilescu, D., Davidovici, I., Giurcă, D. (eds.): *Lecții ale tranziției. Spațiul Rural și sectorul agroalimentar românesc*, Expert, București
9. Dona, I. (2000): *Economie rurală*, Editura Economica, București
10. Dumbravă, V. (2007): *Managementul resurselor umane în agricultură*, Irecson, București
11. Earle, J. S., Oprescu, Gh. (1995): Romania, in Commander, S., Coricelli, F. (eds.): *Unemployment, Restructuring and the Labor market in Eastern Europe and Russia*, EDI Development Studies, The World Bank, Washington DC
12. Fazakas, K., Kézdi, K. (2007): *The Hungarian Labour Market. Review and Analysis 2007*, Institute of Economics HAS & Hungarian Employment Foundation, Budapest
13. Fehér, A. (2005): *A vidékgazdaság és a mezőgazdaság*, Agroinform, Budapest
14. Fekete, E., Velkey, G. (2002): *A tartós munkanélküliség kezelése vidéki térségekben*, MTA Regionális Kutatások Központja, Miskolc-Pécs
15. Fleck, G., Rughiniș, C. (eds.) (2008): *Vino mai aproape. Incluziunea și excluziunea romilor în societatea românească de azi*, Human Dynamics, București
16. Gavrilescu, D., Giurcă, D. (coord.) (2000): *Economie agroalimentară*, Expert, București
17. Gheorghită, M., Istudor, N., Boboc, D., Stoian, M. (2007): Modele de dezvoltare a spațiului rural, in Florian V. (coord.) *Dezvoltare rurală. Abordare multidisciplinară*, Terra Nostra, Iași
18. Girasek, E., Sík, E. (2006): Munkaerőpiac és informális jövedelem, in Kolosi, T. et al. (eds.): *Társadalmi riport 2006*, Tárki, Budapest
19. Giurescu, I. (2002): Developments in Current Labour Market Issues in Romania, in Funck, B., Pizzati, L. (eds): *Labor, Employment, and Social Policies in the EU Enlargement Process. Changing Perspectives and Policy Options*, The World Bank, Washington DC
20. Gusti, D. (1939): *Enciclopedia României. Vol.3. Economia națională. Cadre și producție*, Asociația Științifică pentru Enciclopedia României, București
21. Istudor, N. (2006): *Dezvoltarea rurală și regională a României în perspectiva integrării în Uniunea Europeană*, Editura ASE, București
22. Joseph, A. (2002): Rural population and services, in Bowler, I., Bryant, C., Cocklin, C. (eds.): *The Sustainability of Rural Systems. Geographical Interpretations*, Kluwer Academic Publishers, NL
23. Kapitány, Zs., Molnár, Gy., Virág, I. (2005): *Háztartások a tudás- és munkapiacra*, MTA KTI, Budapest
24. Kerekes, K. (2006): Humán erőforrások, in Horváth, Gy. (ed.): *Északnyugat-Erdély*, MTA RKK, Pécs-Budapest, 126-161
25. Kerekes, K (2008a): Some aspects of rural employment in the North-West region of Romania, in Mățiș, D. (coord.): *Studii și cercetări economice*, Alma Mater, Cluj-Napoca, 171-178
26. Kertesi, G., Köllő, J. (2001): A gazdasági átalakulás két szakasza és az emberi tőke ártértékelődése Magyarországon 1986-1999: A bérszerkezet átalakulása, in Semjén, A. (ed.): *Oktatás és munkaerőpiaci érvényesülés*, MTA KTK, Budapest, 17-26
27. Kovács, Cs. M. (2006): *Általános népességföldrajz*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
28. László, Gy. (1996): *Emberi erőforrás gazdálkodás és munkaerőpiac*, JPTE, Pécs
29. Lipsey, R. G., Harbury, C. (1992): *First Principles of Economics, 2nd edition*, Weidenfeld and Nicholson, London
30. McConnell, C. R., Brue, S. L. (1986): *Contemporary Labor Economics*, McGraw Hill Book Company, New York
31. Mureșan, C. (1999): *Evoluția demografică a României. Tendințe vechi, schimbări recente, perspective (1870-2030)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
32. Osoian, C. (2005): *Piața forței de muncă: restructurare-șomaj-ocupare. Teorii, politici și propuneri pentru România*, Dacia, Cluj-Napoca
33. Osoian, C., Zaharie, M. (2008): *Managementul muncii*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
34. Otiman, P. I. (1999): *Economie rurală*, Agroprint, Timișoara

35. Otiman, P. I. (2007): *Viața rurală românească pe lungul drum între flămânzi și Uniunea Europeană sau Drama satului și a țaranului român într-un secol de iluzii, dezamăgiri și speranțe. Discurs de recepție rostit la 20 iunie 2007 în ședință publică*, Editura Academiei Române, București
36. Pearsall, J. (ed.) (1998): *The New Oxford Dictionary of English*, Oxford University Press, New York
37. Popescu, M. (2001): Agricultură și creșterea economică, in Gavrilescu, D., Davidovici, I., Giurcă, D. (eds.): *Lecții ale tranziției. Spațiul Rural și sectorul agroalimentar românesc*, Expert, București
38. Retegan A., Rusu, M. (2007): Planul de amenajare a teritoriului național acțiunea a VIII-a -zone rurale, in Florian V. (coord.) *Dezvoltare rurală. Abordare multidisciplinară*. Terra Nostra, Iași, 78-87
39. Riboud, M., Sanchez-Paramo, C., Silva-Jauregui, C. (2002): Does Eurosclerosis Matter? Institutional reform an Labor Market Performance in Central an Eastern European Countries, in Funck, B., Pizzati, L. (eds): *Labor, Employment, and Social Policies in the EU Enlargement Process. Changing Perspectives and Policy Options*, The World Bank, Washington DC
40. Rotariu, T. (coord.), Bădescu, G., Culic, I., Mezei E., Mureșan, C. (2000): *Metode statistice aplicate în științele sociale*, Polirom, Iași
41. Rotariu, T. (2003): *Demografie și sociologia populației: fenomene demografice*, Polirom, Iași
42. Scott, M. F. (1998): *A New View of Economic Growth*, Clarendon Press, Oxford
43. Suessmuth, R. (2002): Immigration aspects of European Enlargement, in Funck, B., Pizzati, L. (eds): *Labor, Employment, and Social Policies in the EU Enlargement Process. Changing Perspectives and Policy Options*, The World Bank, Washington DC
44. Swain, N. and Vincze, M., (2001): Agricultural Restructuring in Transylvania in the Post-Communist Period, in Light, D., Phinnemore. D. (eds.), *Post-Communist Romania. Coming to Terms with Transition*, Palgrave Publishers
45. Terrel, K., Boeri, T. (2002): The Role of Social Policies and the EU in Labor Reallocation, in Funck, B., Pizzati, L. (eds): *Labor, Employment, and Social Policies in the EU Enlargement Process. Changing Perspectives and Policy Options*, The World Bank, Washington DC
46. Teșliuc, E. (2001): România – lecțiile tranziției, in Gavrilescu, D., Davidovici, I., Giurcă, D. (eds.): *Lecții ale tranziției. Spațiul Rural și sectorul agroalimentar românesc*, Expert, București
47. Tovey, H., Bruckmeier, K., Mooney, R. (2009): Innovation in rural development and rural sustainable development, in Bruckmeier, K., Tovey, H. (eds.) (2009): *Rural sustainable development in the knowledge society*, Ashgate Publishing, Farnham/Burlington, 243-266
48. Tudor, M. (2007): Evoluții ale structurilor sociale rurale, in Florian V. (coord.): *Dezvoltare rurală. Abordare multidisciplinară*, Terra Nostra, Iași, 150-158
49. Vidovic, H. (2002): Labor Market Trends in Central and Eastern European Countries, in Funck, B., Pizzati, L. (eds): *Labor, Employment, and Social Policies in the EU Enlargement Process. Changing Perspectives and Policy Options*, The World Bank, Washington DC
50. Vincze, M. (1999): *Politici agricole în lume. Teorii și realități*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
51. Vincze, M. (2000): *Dezvoltarea regională și rurală. Idei și practici*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
52. Vincze, M. (2002): *Vidéki helyzetelemzés. Kászoni esettanulmány*, Hargita Press, Miercurea Ciuc
53. Vincze, M. (2005a): *România vidékpolitikája felül- és alulnézetből*, PTE KTK, Pécs
54. Vincze, M. (2008): *Európa gazdaságtana. Az európai gazdasági integráció elméleti és gyakorlati kérdései*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
55. Voicu, B. (2006): Satisfacția cu viața în satele din România, in: Sandu, D. (coord.) *EuroBarometrul Rural: valori europene în sate românești - 2005*, Fundația pentru o Societate Deschisă, București, 7-20
56. Webster(1971): *Webster's Seventh New Collegiate Dictionary*, G&C Merwin Company, Springfield, MA
57. Zahiu, L., Lazăr, T. (2000): *Agricultura României în procesul de integrare agricolă europeană*, Ex Ponto, Constanța

Volume ale unor conferințe

1. Baudelot, C. (2002): Using education to tackle unemployment, and its limits, in Auer, P., Daniel, C. (eds.): *The Future of Work, Employment and Social Protection. The search for new securities in a world of growing uncertainties*. Proceedings of the France / ILO symposium, International Institute for Labour Studies, Geneva
2. Bîrsan, M., Andrei, S. (2006): FDI impact on employment: the case of large investors in Romania, in *The International Conference THE FUTURE of EUROPE, Challenges and Opportunities*, Bucharest,

- November 16-18, 2006, *The Academy of Economic Studies, Faculty of International Business and Economics, Proceedings*, Editura ASE, București, CD-ROM
3. Bîrsan, M., Buiga, A., Guț C. (2008): Types of Large FDI in the Manufacturing Industry in Romania. Main Motives of Investing in this Sector, in Bîrsan, M., Hunya, G., Siedschlag, I. (eds.): *Foreign Direct Investment, Economic Growth and Labour Market Performance: Empirical Evidence from the New EU Countries*, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 103-116
 4. Bucur, I. (2009): Aspecte privind ocuparea resurselor de muncă în România în contextul integrării în Uniunea Europeană, in Costică, M., Borza, M. (coord.): *Dimensiuni ale dezvoltării durabile în România*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 281-293
 5. Csillag, P., Elek, S. (2007): Rural employment in Hungary, in Kerekes, K. (ed.): *Proceedings of the International Conference Competitiveness and European Integration, Regional and Rural Economics, 26-27 October 2007*, Alma Mater, Cluj-Napoca, 121-127
 6. Davidovici, I., Davidovici, A. S. (2008): Posibile evoluții în ruralul românesc, in Rosca, I. G. et al. (eds.): *Conferința internațională Dezvoltarea economică performantă și complexă a spațiului rural și regional, 19-20 septembrie 2008*, Academia de Studii Economice, București
 7. Dobay, K. M. (2009): in Neuwirth, J., Wagner, K. (eds.): *Rural areas and development vol.6 - Multifunctional Territories: Importance of Rural Areas beyond Food Production*, European Rural Development Network, Institute of Agricultural Economics and Food Economics, National Research Institute, Federal Institute of Agricultural Economics, Warsaw, 259-273
 8. Dobroteanu, C. (2008): Performanța utilizării fondurilor publice alocate sectorului agricol în perioada de preaderare 2000-2006, in Rosca, I. G. et al. (eds.): *Conferința internațională Dezvoltarea economică performantă și complexă a spațiului rural și regional, 19-20 septembrie 2008*, Academia de Studii Economice, București
 9. Gavrilă, V. (2008): Forme de proprietate și de exploatare în agricultura României, in Rosca, I. G. et al. (eds.): *Conferința internațională Dezvoltarea economică performantă și complexă a spațiului rural și regional, 19-20 septembrie 2008*, Academia de Studii Economice, București
 10. Guț C. M., Don, D. (2008): Correlation Between Labour Demand and Labour Supply in Județul Cluj and at the Level of Large FDI in the Romanian Manufacturing Sector, in Bîrsan, M., Hunya, G., Siedschlag, I. (eds.): *Foreign Direct Investment, Economic Growth and Labour Market Performance: Empirical Evidence from the New EU Countries*, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 141-151
 11. Hertz, T., de la O Campos, A. P., Zezza, A., Azzari, C., Winters, P., Quiñones, E. J., Davis, B., (2009): Wage inequality in international perspective: Effects of location, sector, and gender, *FAO-IFAD-ILO Workshop on Gaps, trends and current research in gender dimensions of agricultural and rural employment: differentiated pathways out of poverty, Rome, 31 March - 2 April 2009*
 12. Istudor, N. (2008): Consolidarea piețelor agricole prin înființarea grupurilor de producători – pe exemplul legumelor și fructelor, in Rosca, I. G. et al. (eds.): *Conferința internațională Dezvoltarea economică performantă și complexă a spațiului rural și regional, 19-20 septembrie 2008*, Academia de Studii Economice, București
 13. Istudor, N., Ignat, R., Petrescu, I., Irimescu, A. (2008): Scenarii alternative pentru agricultură și dezvoltare rurală în Uniunea Europeană la nivelul anului 2020, in Rosca, I. G. et al. (eds.): *Conferința internațională Dezvoltarea economică performantă și complexă a spațiului rural și regional, 19-20 septembrie 2008*, Academia de Studii Economice, București
 14. Jazepcikas, D., Raupeliene, A., Vitunskiene, V. (2009): Institutional Model of Employment System in a Rural Area, in Deltuvass, R. (ed.): *Proceedings of the Fourth International Scientific Conference Rural Development 2009. Volume 4, Book I*, Lithuanian University of Agriculture, Kaunas, 196-202
 15. Kantor, C. (2007): The vegetable growth development in Viișoara and its impact on the rural population, in Surd, V., Zotic, V. (eds.): *Rural space and local development*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 315-318
 16. Kantor, C. (2007b): The cement industry and its social and territorial impact on Turda city and the surrounding area, in Surd, V., Zotic, V. (eds.): *Rural space and local development*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 503-506
 17. Kerekes, K. (2005): Ranking of the rural settlements from Județul Cluj according to their stage of development, in Vincze, M. (ed.): *Proceedings of the International Conference The Impact of European Integration on the National Economy. Regional and Rural Economics, 28-29 October 2005*, Risoprint, Cluj-Napoca, 189-196

18. Kerekes, K. (2007): Employment opportunities for people living in rural areas, in Kerekes, K. (ed.): *Proceeding of the International Conference Competitiveness and European Integration, Regional and Rural Economics, 26-27 October 2007*, Alma Mater, Cluj-Napoca, 133-139
19. Kerekes, K. (2008b): Provocările și oportunitățile ocupării forței de muncă rurale din Regiunea Nord-Vest, in Rosca, I. G. et al. (eds.): *Conferința internațională Dezvoltarea economică performantă și complexă a spațiului rural și regional, 19-20 septembrie 2008*, Academia de Studii Economice, București
20. Kerekes K., Fieldsend, A. (2008): Contrasting Rural Employment Problems Across the EU, in Larsen, L. B. (ed.): *Working Regions - Regional Studies Association Winter Conference 2008*, Regional Studies Association, 120-122
21. Kerekes, K., Vincze, M. (2009): Dilemmas of Rural Development in Europe and Romania, in Deltuvas, R. (ed.): *Proceedings of the Fourth International Scientific Conference Rural Development 2009. Volume 4, Book 1*, Lithuanian University of Agriculture, Kaunas, 68-73
22. Kurkó, I. (2007): Economic disparities and competitiveness in the regions of Romania, in Kerekes, K. (ed.): *Proceeding of the International Conference Competitiveness and European Integration, Regional and Rural Economics, 26-27 October 2007*, Alma Mater, Cluj-Napoca, 72-81
23. Luțaș, M., Tiron-Tudor, A., Ghișoiu, M. (2008): The impact of Romanian labour migration on the Romanian Development Regions, in Luțaș, M., Mocan, A. (eds.): *Costs and benefits of European integration: case study for Romania. The proceedings of the international workshop May 18th 2007*, Risoprint, Cluj-Napoca, 130-143
24. Nagy, A., Matis, D., Györfy, L., Benyovszki, A., Petru, T. P. (2008): Main characteristics of entrepreneurial activity in Romania, in Benyovszki, A., Györfy, L., Pete, Ș., Petru, T. P. (eds.): *Entrepreneurship and Economic Growth. International Conference 28-29 March 2008*, Abel Publishing House, Cluj-Napoca, 108-114
25. Pizzoli, E., Gong, X. (2007): How to Best Classify Rural and Urban?, *ICAS-4 Conference, Beijing*, <http://www.stats.gov.cn/english/icas/papers/P020071114325747190208.pdf>, accessed on 29.08.2008
26. Rusali, M. (2009): Agricultura ecologică – dimensiuni, obiective ale politicii comune și implicații asupra dezvoltării rurale durabile, in Costică, M., Borza, M. (coord.): *Dimensiuni ale dezvoltării durabile în România*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 186-202
27. Sandu, D. (2005b): Temporary emigration from Romanian villages. Determinants and rural development policy implications, *International Conference „Extending EU Labor Markets Eastward” organized by Friedrich Ebert Stiftung and Group of Applied Economics, Bucharest 24- 26 November 2005*
28. Sengenberger, W. (2006): Employment and Development in South-East Europe in the Context of Economic Globalization, *Sub-Regional European Conference on Globalization and Employment, Istanbul, 11-12 September 2006*
29. Spellerberg, A., Huschka, D., Habich, R. (2006): *Quality of life in rural areas. Processes of divergence and convergence*, 7th ISQOLS Conference, Grahamstown, <http://www.soc.duke.edu/resursas/sinet/papers06/Spellerberg.pdf>, accessed on 30.08.2008
30. Stoica, M. A. (2009): Dezvoltarea durabilă – efectul investițiilor în agricultură și în industria alimentară, in Costică, M., Borza, M. (coord.): *Dimensiuni ale dezvoltării durabile în România*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 203-213
31. Talmaciu, M., Mihai, C. (2009): Impactul economiei forestiere asupra dezvoltării rurale, in Costică, M., Borza, M. (coord.): *Dimensiuni ale dezvoltării durabile în România*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 214-227
32. Todorova, S. (1996): Employment – One of the factor for the development of the Bulgarian village, in Kozuharova, V. (ed.): *Rural Potentials for a Global Tomorrow – The 9th World Congress of Rural Sociology*, Bulgarian Society of Rural Sociology, Sofia, 46-48
33. Tofan, A. (2009): Piața muncii și salariul minim legal, in Costică, M., Borza, M. (coord.): *Dimensiuni ale dezvoltării durabile în România*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 228-235
34. Toneva, Z. (1996): Unemployment in the Bulgarian village: some specific problems and tendencies, in Kozuharova, V. (ed.): *Rural Potentials for a Global Tomorrow – The 9th World Congress of Rural Sociology*, Bulgarian Society of Rural Sociology, Sofia, 49-50
35. Tudor, M. (2009): Human capital and rural multifunctionality – a territorial overview – Romania’s case, in: Neuwirth, J., Wagner, K. (eds.): *Rural areas and development vol.6 - Multifunctional Territories: Importance of Rural Areas beyond Food Production*, European Rural Development Network, Institute of Agricultural Economics and Food Economics, National Research Institute, Federal Institute of Agricultural Economics, Warsaw, 327-332

36. Turtoi, C., Toma, C., Gavrilescu, C. (2009): Indicatorii de estimare a durabilității exploatației agricole – contribuții teoretice și practice, in Costică, M., Borza, M. (coord.): *Dimensiuni ale dezvoltării durabile în România*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 236-245
37. Ungureanu, D. (2009): Contribuția turismului rural românesc la dezvoltarea durabilă a zonelor montane, in Costică, M., Borza, M. (coord.): *Dimensiuni ale dezvoltării durabile în România*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 255-265
38. Vidal, C., Eiden, G. and Hay, K. (2001): Agriculture as a key issue for rural development in the European Union, *Conference on Agricultural and Environmental Statistical Applications (CAESAR)*, Rome, www.unece.org/stats/documents/ces/ac.61/2001/wp.2.e.pdf, accessed on 28.08.2008
39. Vincze, M. (2005b): Could the New Agricultural and Rural Development Policy be a Success in Romania?, in Vincze, M. (ed.): *Proceedings of the International Conference The Impact of European Integration on the National Economy. Regional and Rural Economics, 28-29 October 2005*, Risoprint, Cluj-Napoca, 269-277
40. Vincze, M. (2007): The key problems of Romanian rural development after accession, in Kerekes, K. (ed.): *Proceedings of the International Conference Competitiveness and European Integration. Regional and Rural Economics, 26-27 October 2007*, Alma Mater, Cluj-Napoca, 173-180
41. Vincze M., Kerekes K. (2009): Impact of CAP's Pillars on Romanian Rural Employment, in Nábrádi, A., Nagy, A. Sz., Orbán, T. D. I., Fenyves, V., Lazányi, J., Várallyai, L. (eds.): *4th Aspects and Visions of Applied Economics and Informatics, International Congress Proceedings II., 26th-27th March 2009*, University of Debrecen, Debrecen, 997-1004
42. Vincze, M., Kerekes, K., Albert, E. (2005): Impact of CAP on Rural Employment. Case study: Județul Cluj, in Vincze, M. (ed.): *Proceedings of the International Conference The Impact of European Integration on the National Economy. Regional and Rural Economics, 28-29 October 2005*, Risoprint, Cluj-Napoca, 278-285
43. Voicilaș, D. M. (2009): New challenges for Romanian agriculture – Organic farming, in Neuwirth, J., Wagner, K. (eds.): *Rural areas and development vol.6 - Multifunctional Territories: Importance of Rural Areas beyond Food Production*, European Rural Development Network, Institute of Agricultural Economics and Food Economics, National Research Institute, Federal Institute of Agricultural Economics, Warsaw, 125-142
44. Wirthmann, A. (2006): Experiences with Grids at Eurostat, *Nordic Forum for Geo-statistics, Kongsvinger*, www.ssb.no/omssb/kurs_seminar/nordic/a05_presentation_eur_wirthmann.ppt, accessed on 28.08.2008
45. Zahiu, L., Dachin, A., Toma, E. (2008): Sistemul mecanismelor de politică agricolă din România în perioada 2007-2013, in Rosca, I. G. et al. (eds.): *Conferința internațională Dezvoltarea economică performantă și complexă a spațiului rural și regional, 19-20 septembrie 2008*, Academia de Studii Economice, București

Documente de programare, politici, strategii

1. ADRNV (2000): *Planul de Dezvoltare Regională Regiunea Nord-Vest 2000-2002*, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Cluj-Napoca, <http://www.nord-vest.ro/file.aspx?d=230>, accessed on 26.04.2009
2. ADRNV (2004): *Planul de Dezvoltare Regională Regiunea Nord-Vest 2004-2006*, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Cluj-Napoca, <http://www.nord-vest.ro/file.aspx?d=229>, accessed on 04.08.2008
3. ADRNV (2005): *Cadru Regional Strategic de Dezvoltare 2007-2013 al Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest 'Transilvania de Nord'*, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Cluj-Napoca, <http://www.nord-vest.ro/file.aspx?d=167>, accessed on 01.08.2008
4. ADRNV (2006a): *Planul Regional de Acțiune pentru Ocuparea Forței de Muncă 2006-2008 Regiunea Nord-Vest*, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Cluj-Napoca, <http://www.nord-vest.ro/file.aspx?d=231>, accessed on 01.08.2008
5. ADRNV (2006b): *Documentul de Programare Regional în domeniul Mediului Regiunea Nord-Vest 2007-2013*, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Cluj-Napoca, <http://www.nord-vest.ro/file.aspx?d=227>, accessed on 26.04.2009
6. ADRNV (2006c): *Document Regional de Programare Dezvoltarea Resurselor Umane Transilvania de Nord 2007-2013*, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Cluj-Napoca, <http://www.nord-vest.ro/file.aspx?d=224>, accessed on 26.04.2009
7. CJC (2006): *Planul de dezvoltare a județului Cluj 2007-2013*, Consiliul Județean Cluj, Cluj-Napoca

8. Council of Europe (1996): *Recommendation 1296/1996 on a European Charter for Rural Areas*, Council of Europe Parliamentary Assembly, <http://assembly.coe.int/Documents/AdoptedText/ta96/erec1296.htm#1>, accessed on 30.08.2008
9. EC (1997): *Rural Developments. CAP 2000 Working Document*, European Commission, Directorate General for Agriculture, http://ec.europa.eu/agriculture/publi/pac2000/rd/rd_en.pdf, accessed on 29.08.2008
10. EC (1988): *The Future of Rural Society*, COM 88(501), Supplement 4/88, Bulletin EC, <http://aei.pitt.edu/5214/01/0017131.pdf>, accessed on 3.10.2008
11. EC (2002): *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions of 17 July 2002: taking stock of the five years of the European Employment Strategy*. COM (2002) 416 final, European Commission, Brussels, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0416:FIN:EN:PDF>, accessed on 07.11.2009
12. EC (2003): *Jobs, Jobs, Jobs. Creating more employment in Europe. Report of the Employment Taskforce chaired by Wim Kok*, November 2003, European Commission, Brussels, http://www.mol.fi/mol/en/99_pdf/en/90_publications/employment_taskforcereport2003.pdf, accessed on 7.11.2009
13. EC (2004): *Facing the challenge: The Lisbon strategy for growth and employment. Report from the High Level Group chaired by Wim Kok*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/kok_report_en.pdf, accessed on 01.03.2008
14. EC (2004b): *Proposal for a Council Regulation on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)*; COM (2004)490 final, http://europa.eu.int/agriculture/capreform/rurdevprop_en.pdf, accessed on 28.08.2008
15. EC (2004c): *Planting seeds for rural futures. Rural policy perspective for a wider future. Second European Conference on Rural Development*. Salzburg, 12–14 November 2003, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg
16. EC (2005a): *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament of 20 July 2005 – Common Actions for Growth and Employment: The Community Lisbon Programme*. COM(2005) 330 final, Commission of the European Communities, Brussels, http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfinal&an_doc=2005&nu_doc=330, accessed at 30.01.2008
17. EC (2005b): *Communication to the Spring European Council: Working together for growth and jobs: A new start for the Lisbon strategy*. COM(2005) 24 final, 02.02.2005, Commission of the European Communities, Brussels, http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/COM2005_024_en.pdf, accessed at 30.01.2008
18. EC(2005c): *Integrated guidelines for growth and jobs (2005-2008)*. COM(2005) 141 final, 12.04.2005, Commission of the European Communities, Brussels, http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/COM2005_141_en.pdf, accessed at 25.07.2008
19. EC (2006): *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament: Employment in rural areas: closing the jobs gap*. COM(2006) 857 final, 21.12.2006, Commission of the European Communities, Brussels, http://ec.europa.eu/agriculture/publi/reports/ruralemployment/com857_en.pdf, accessed at 30.01.2008
20. EC (2006b): *Rural Development in the European Union. Statistical and Economic Information, Report 2006*, European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/rurdev2006/RD_Report_2006.pdf, accessed on 29.08.2008
21. EC (2006c): *Council Decision 2006/144/EC on Community strategic guidelines for rural development (programming period 2007 to 2013)*, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:055:0020:0029:EN:PDF>, accessed on 30.08.2008
22. EC (2006d): *Support for Establishment of State Ministry for Agriculture and Rural Development. Working Paper: Defining rural areas for B&H*, EC Delegation to Bosnia & Herzegovina, http://www.sesnard.org/EN/2_LIBRARY/SESMARD_Policy_Briefs/Defining%20rural%20areas%20for%20BiH%20ENG.pdf, accessed on 30.08.2008
23. EC (2007a): *Strategic report on the renewed Lisbon strategy for growth and jobs: launching the new cycle (2008-2010). Keeping up the pace of change*. COM(2007) 803 final, 11.12.2007, Commission of the European Communities, Brussels, http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/european-dimension-200712-annual-progress-report/200712-annual-report_en.pdf, accessed on 01.04.2008

24. EC (2007b): *Ten years of the European Employment Strategy (EES)*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=en&furtherPubs=yes>, accessed on 30.01.2008
25. EC (2007c): *Scenar 2020 - Scenario study on agriculture and the rural world*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, accessed on 05.19.2009
26. EC (2007d): *Rural Development in the European Union. Statistical and Economic Information. Report 2007*, European Commission, Directorate General for Agriculture and Rural Development, http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/rurdev2007/RD_Report_2007.pdf, accessed on 29.08.2008
27. EC (2008a): *New Skills for New Jobs. Anticipating and matching labour market and skills needs. COM(2008) 868 final*, Commission of the European Communities, Brussels, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0868:FIN:EN:PDF>, accessed on 19.05.2009
28. EC (2008b): *Communication from the Commission to the European Council: A European Economic Recovery Plan. COM(2008) 800 final, 26.11.2008*, Commission of the European Communities, Brussels, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008DC0800:en:NOT>, accessed on 16.03.2009
29. EC (2008c): *Rural development in the European Union. Statistical and economic information. Report 2008*, Commission of the European Communities, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Brussels, http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/rurdev2008/index_en.htm, accessed on 01.05.2009
30. EC (2009a): *General Report on the Activities of the European Union 2008. SEC(2008) 1000 final*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, <http://europa.eu/generalreport/en/rg2008en.pdf>, accessed on 08.11.2009
31. EC (2009b): *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council concerning the revision of the multiannual financial framework (2007-2013) COM(2009) 600 final, 27.10.2009*, Commission of the European Communities, Brussels, http://ec.europa.eu/budget/library/documents/multiannual_framework/2007_2013/com_2009_600_rev_cadre_fin_en.pdf, accessed on 07.11.2009
32. EC (2009c): *Draft Joint Employment Report 2009/2010, COM(2009) XXX (provisional)*, Brussels, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=654&furtherNews=yes>, accessed on 18.12.2009
33. EC (2009d): *MEMO/09/554 'Joint Employment Report 2009'*, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/09/554&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>, accessed on 18.12.2009
34. EC (2009e): *Employment in Europe 2009*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=113&newsId=642&furtherNews=yes>, accessed on 24.11.2009
35. EC (2009f): *Rural development in the European Union. Statistical and economic information. Report 2009*, Commission of the European Communities, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Brussels, http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/rurdev2009/index_en.htm, accessed on 02.01.2010
36. Europa Glossary (2009): http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/index_en.htm, accessed on 08.11.2009
37. European Council (2007): *Joint employment report 2006/2007*, Council of the European Union, Brussels, <http://www.europa.eu/scadplus/leg/en/cha/c11322.htm>, accessed on 01.04.2008
38. European Council (2008a): *Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, 2008/C 115/01*, Official Journal of the European Union volume 51, 09.05.2008, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, <http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/index.htm>, accessed on 08.11.2009
39. European Council (2008b): *Joint Employment Report 2007/2008*, Council of the European Union, Brussels, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st07/st07169_en08.pdf, accessed on 07.11.2009
40. European Council (2008c): *Council decision on guidelines for the employment policies of the Member States 2008-2010, 7 July 2008*, Council of the European Union, Brussels, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st10/st10614-re02_en08.pdf, accessed on 07.11.2009
41. European Council (2009): *Joint Employment Report 2008/2009*, Council of the European Union, Brussels, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=en&pubId=16&type=2&furtherPubs=yes>, accessed on 07.11.2009

42. European Parliament (2006): *Interinstitutional Agreement between the European Parliament, the Council and the Commission on budgetary discipline and sound financial management 2006/C 139/01, EU multiannual financial framework, 17 May 2006*, Official Journal of the European Union, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:139:0003:0003:EN:PDF>, accessed on 07.11.2009
43. European Parliament (2009): *Decision of the European Parliament and the Council of 6 May 2009 amending the Interinstitutional Agreement of 17 May 2006 on budgetary discipline and sound financial management as regards the multiannual financial framework (2007 to 2013) 2009/407/EC*, Official Journal of the European Union, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:132:0008:0009:EN:PDF>, accessed on 07.11.2009
44. FAO (2005): *World Programme for the Census of Agriculture 2010. A System of Integrated Agricultural Censuses and Surveys. Volume I, Food and Agriculture Organization, Rome*, www.fao.org/es/ess/census/PROGwca2010/wca2010_full_en_r7%20.pdf, accessed on 29.08.2008
45. Guvernul României (1999): *National Sustainable Development Strategy 1999-2020*, Government of Romania, Bucharest, <http://www.sdn.ro/ncdpublications/nssd.pdf>, accessed on 04.27.2009
46. Guvernul României (2000): *National Plan for Agriculture and Rural Development 2000-2006 (SAPARD)*, http://www.madr.ro/pages/dezvoltare_rurala/NPARD.pdf, accessed on 04.27.2009
47. Guvernul României (2001): *Planul de acțiune al Programului de guvernare pe perioada 2001-2004*, HG 455/ 09.05.2001, Monitorul Oficial No 267/23.05.2001
48. Guvernul României (2002a): *Joint Assessment of Employment Priorities in Romania*, Government of Romania, Bucharest, http://ec.europa.eu/employment_social/employment_analysis/japs/romania_en.pdf, accessed on 27.07.2008
49. Guvernul României (2002b): *Plan Național de Acțiune pentru Ocupare 2002-2003*, Government of Romania, Bucharest, http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Domenii/Programe%20si%20strategii%20forta%20de%20munca/PNAO2002_2003.pdf, accessed on 23.07.2008
50. Guvernul României (2003): *National Development Plan 2004-2006*, Government of Romania, Bucharest, http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/pnd/pnd_2004.htm, accessed on 26.07.2008
51. Guvernul României (2004a): *Plan Național de Acțiune pentru Ocupare 2004-2005*, Government of Romania, Bucharest, http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Domenii/Programe%20si%20strategii%20forta%20de%20munca/PNAO2004_2005.pdf, accessed on 23.07.2008
52. Guvernul României (2004b): *National Employment Strategy 2004-2010*, HG 1386/02.09.2004, Monitorul Oficial No 834/09.09.2004, http://www.mmssf.ro/website/ro/legi/ocupare/hg1386_2004.pdf, accessed on 26.07.2008
53. Guvernul României (2004c): *Programul de guvernare 2005-2008*, Parliament Decision No 24/28.12.2004, Monitorul Oficial No 1265/29.12.2004, <http://www.guv.ro/obiective/pg2005-2008/program-de-guvernare.pdf>, accessed on 23.07.2008
54. Guvernul României (2005): *National Development Plan 2007-2013*, Government of Romania, Bucharest, <http://www.fseromania.ro/images/downdocs/ndp0713.pdf>, accessed on 30.07.2008
55. Guvernul României (2006): *Plan Național de Acțiune pentru Ocupare 2006*, Government of Romania, Bucharest, <http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Domenii/Programe%20si%20strategii%20forta%20de%20munca/PNAO2006.pdf>, accessed on 17.07.2008
56. Guvernul României (2006b): *Regional Operational Programme 2007-2013*, Ministry of European Integration, Regional Operational Programme Managing Authority, Bucharest
57. Guvernul României (2007a): *National Reform Programme 2007-2010*, Government of Romania, Bucharest, http://www.guv.ro/obiective/200705/pnr_ro_oficial_2.pdf, accessed on 31.07.2008
58. Guvernul României (2007b): *National Strategic Reference Framework 2007-2013*, Government of Romania, Bucharest, <http://www.fseromania.ro/images/downdocs/csnr-en.pdf>, accessed on 30.07.2008
59. Guvernul României (2007c): *Sectoral Operational Programme Human Resources Development 2007-2013*, Government of Romania, Bucharest, http://www.fseromania.ro/images/downdocs/sop_hrd11.pdf, accessed on 30.07.2008
60. Guvernul României (2008a): *National Rural Development Programme of Romania 2007-2013*, Government of Romania, Bucharest, http://www.mapam.ro/pages/dezvoltare_rurala/nrdp_en_official%20version.pdf, accessed on 31.07.2008
61. Guvernul României (2008b): *National Sustainable Development Strategy of Romania 2013-2020-2030*, Government of Romania, United Nations Development Program, Bucharest, http://www.mmediu.ro/dezvoltare_durabila/sndd.htm, accessed on 27.04.2009

62. Guvernul României (2008c): *Government Programme 2009-2012*, Government of Romania, Bucharest, http://www.gov.ro/programul-de-guvernare-2009-2012_c1211p1.html, accessed on 01.02.2009
63. ILO (2002): *Key Indicators of the Labour Market (KILM): 2001-2002*, International Labour Organisation, Geneva
64. ILO (2004): *World Employment Report 2004-2005. Employment, productivity and poverty reduction*, International Labour Organisation, Geneva
65. ILO (2007): *Key Indicators of the Labour Market, 5th Edition*, International Labour Organisation, Geneva
66. ILO (2008): *Global Employment Trends 2008*, International Labour Organisation, Geneva, http://www.ilo.org/global/What_we_do/Publications/lang--en/docName--WCMS_090106/index.htm, accessed on 28.01.2008
67. ILO (2009): *Guide to the new Millennium Development Goals Employment Indicators: including the full set of Decent Work Indicators*, International Labour Office, Geneva
68. ILO (2009b): *Global employment trends: May 2009 update*, International Labour Office, Geneva
69. IMF (1944): *Articles of Agreement of the International Monetary Fund*, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/index.htm>, accessed on 19.01.2010
70. OECD (1994): *Creating rural indicators for shaping territorial policy*, OECD, Paris
71. OECD (1996): *Territorial Indicators of Employment. Focusing on Rural Development*, OECD, Paris
72. OECD (2006): *The New Rural Paradigm: Policies and Governance*, OECD Publishing, Paris
73. OECD (2007): *Glossary of Statistical Terms*, <http://stats.oecd.org/glossary>, accessed on 01.04.2008
74. OECD (2009a): *OECD Labour and Employment Ministerial Meeting "Tackling the Jobs Crisis. The Labour Market and Social Policy Response", Theme 3: The Jobs Crisis: What Are the Implications for Employment and Social Policy?*, OECD Publishing, Paris
75. OECD (2009b): *OECD Labour and Employment Ministerial Meeting "Tackling the Jobs Crisis. The Labour Market and Social Policy Response", Theme 2: Maintaining the Activation Stance During the Crisis*, OECD Publishing, Paris
76. OECD (2009c): *OECD Labour and Employment Ministerial Meeting "Tackling the Jobs Crisis. The Labour Market and Social Policy Response", Theme 3: Helping Youth to Get a Firm Foothold in the Labour Market*, OECD Publishing, Paris
77. OECD (2009d): *OECD Employment Outlook 2009. Tackling the Jobs Crisis*, OECD Publishing, Paris
78. OECD (2009e): *The role of agriculture and farm households diversification in the rural economy: evidence and initial policy implications, TAD/CA/APM/WP(2009)1/FINAL*, OECD Trade and Agriculture Directorate, <http://www.oecd.org/dataoecd/28/45/42714138.pdf>, accessed on 3.01.2010
79. PUG (2003): *Planul de Urbanism General al comunei Mociu*, Consiliul Local Mociu
80. UN (1945): *Charter of the United Nations*, United Nations, San Francisco, <http://www.un.org/en/documents/charter/index.shtml>, accessed on 19.01.2010
81. UN (1995): *Copenhagen Declaration on Social Development*, United Nations, World Summit for Social Development, http://www.un.org/esa/socdev/wssd/copenhagen_declaration.html, accessed on 19.01.2010
82. UN (1997): *Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses, Rev.1, Series M, No. 67, Sales No. E.98.XVII.1*, United Nations Department of Economic and Social Affairs, Statistical Division, New York, http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/SeriesM_67rev1E.pdf, accessed on 29.08.2008
83. UN (2000): *United Nations Millennium Declaration*, Resolution adopted by the General Assembly, A/55/L.2
84. UN (2008): *Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses, Series M, No. 67/Rev. 2, Sales No. E.07.XVII.8*, United Nations Department of Economic and Social Affairs, Statistical Division, New York, http://unstats.un.org/unsd/demographic/sursas/census/docs/P&R_Rev2.pdf, accessed on 29.08.2008
85. UN (2009): *The Millennium Development Goals Report 2009*, United Nations, New York
86. UNDP (2007): *National Human Development Report – Romania 2007*, The United Nations Development Program, Bucharest
87. UNECE (1998): *Recommendations for the 2000 censuses of population and housing in the ECE region*, United Nations, New York and Geneva, <http://www.unece.org/stats/documents/census/2000/CensusRecommendations.html>, accessed on 29.08.2008
88. UNECE (2007): *The Wye Group Handbook. Rural Households' Livelihood and Well-Being. Statistics on Rural Development and Agriculture Household Income*, United Nations, New York and Geneva, <http://www.fao.org/statistics/rural/9.0%20Complete%20Publication.pdf>, accessed on 28.08.2008

89. WTO (1994): *Agreement establishing the World Trade Organization*, World Trade Organization, http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/04-wto.pdf, accessed on 19.01.2009

Publicații statistice

1. DRSC (2005): *Evoluția principalelor fenomene demografice în anul 2004*, Direcția Regională de Statistică Cluj, Cluj-Napoca
2. DRSC (2006): *Breviar statistic județul Cluj 2005*, Direcția Regională de Statistică Cluj, Cluj-Napoca
3. DRSC (2009): *Regiunea Nord-Vest în cifre 2009*, Direcția Regională de Statistică Cluj, Cluj-Napoca
4. Eurostat (2010): *Labour force survey in the EU, candidate and EFTA countries. Main characteristics of national surveys, 2008*, Publications Office of the European Union, Luxembourg
5. INS (1992): *Recensământul populației și a locuințelor 1992*, Institutul Național de Statistică, București
6. INS (2001a): *Anuarul Statistic al României 2000*, Institutul Național de Statistică, București
7. INS (2001b): *Anuarul demografic al României 2001*, Institutul Național de Statistică, București
8. INS (2002a): *Recensământul populației și a locuințelor 2002*, Institutul Național de Statistică, București
9. INS (2002b): *Anuarul Statistic al României 2001*, Institutul Național de Statistică, București
10. INS (2003): *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj în anul 2002*, Institutul Național de Statistică, București
11. INS (2003b): *Anuarul Statistic al României 2002*, Institutul Național de Statistică, București
12. INS (2004a): *Anuarul Statistic al României 2003*, Institutul Național de Statistică, București
13. INS (2004b): *Recensământul General Agricol 2002 – România*, Institutul Național de Statistică, București
14. INS (2005a): *Structura resurselor de muncă la recensămintele din 1992 și 2002*, Institutul Național de Statistică, București
15. INS (2005b): *Anuarul Statistic al României 2004*, Institutul Național de Statistică, București
16. INS (2005c): *Proiectarea populației României pe medii până în anul 2025*, Institutul Național de Statistică, București
17. INS (2006a): *Anuarul Statistic al României 2005*, Institutul Național de Statistică, București
18. INS (2007a): *Anuarul Statistic al României 2006*, Institutul Național de Statistică, București
19. INS (2008a): *Proiectarea populației României în profil teritorial până în anul 2050*, Editura Revista Română de Statistică, București
20. INS (2008b): *Repere economice și sociale regionale. Statistică teritorială – 2008*, Institutul Național de Statistică, București
21. INS (2008c): *Particularități ale evoluției demografice a populației din mediul rural*, Institutul Național de Statistică, București
22. INS (2009a): *România în cifre – breviar statistic*, Institutul Național de Statistică, București, www.insse.ro, accessed on 01.07.2009
23. INS (2009b): *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj în anul 2008*, Institutul Național de Statistică, București
24. INS (2010): *Buletinul statistic lunar al județelor 2009/11 – Județul Cluj*, www.insse.ro, accessed on 12.02.2010
25. ONRC (2009): *Operațiuni în Registrul Central al Comerțului. Sinteză statistică*, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Ministerul Justiției, București

Rapoarte de cercetare, studii

26. Alexandri, C. (coord.) (2008): *Structuri agricole productive în profil regional, Probleme economice vol. 329-330*, Centrul de Informare și Documentare Economică, București
27. ANES (2008): *Analiză socio-economică privind situația femeilor din mediul rural Comunicat de presă din 6 Martie 2008*, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între femei și bărbați, București, www.anes.ro, accessed on 28.01.2008
28. Berryman, S. E, Gove, A., Sapatoru, D., Tirca, A. (2007): *Evaluation of the World Bank's Assistance to Basic Education in Romania. A Country Case Study*, The World Bank, Washington DC
29. Bertolini, P., Montanari, M., Peragine, V. (2008): *Poverty and social exclusion in rural areas*, European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities, Brussels
30. Bezemer, D., Davis, J. (2002): *The rural non-farm economy in Romania: overview of findings*, Natural Resources Institute Report No. 2730, Chatham

31. Bičáková, A., Slačálek, J., Slavík, M. (2008): *Labor Supply after Transition: Evidence from the Czech Republic*, Working Paper Series 351, CERGE-EI, Prague
32. Biffl, G. (2007): *The European Employment Strategy: A New Form of Governance of Labour Markets in the European Union*, WIFO Working Papers No. 301, Austrian Institute of Economic Research, Vienna
33. BNR (2008): *Raport anual 2007*, Banca Națională a României, București
34. Buchenrieder, G., Möllers, J. & Heidhues, F. (2002a): *A Cross-Country Comparison of Non-Farm Rural Employment in the Balkans*, Discussion Paper No. 03/2002, Research in Development Economics and Policy, University of Hohenheim, Institute of Agricultural Economics and Social Sciences in the Tropics and Subtropics, Grauer Verlag, Stuttgart
35. Buchenrieder, G., Möllers, J. & Heidhues, F. (2002b): *A Cross-Country Comparison of Non-Farm Rural Employment in Macedonia & Slovenia*. Revised version, *Discussion Paper No. 03/2002*, Research in Development Economics and Policy, University of Hohenheim, Institute of Agricultural Economics and Social Sciences in the Tropics and Subtropics, Grauer Verlag, Stuttgart
36. Campbell, M. et al. (1995): *LEDA Circuit on Local Labour Market Management. Employment in Europe*, Commission of the European Communities, Brussels
37. Cazes, S., Verick, S., Heuer, C. (2009): *Labour market policies in times of crisis*, Employment Working Paper No. 35, International Labour Office Economic and Labour Market Analysis Department, Geneva
38. CCIC (2009): *Topul firmelor membre 2008*, Camera de Comerț și Industrie Cluj, Cluj-Napoca
39. Ciucă, S., Pârciog, S., Lincaru, C., Mladen, L., Militaru, E. (2006): Resursele umane, in *Elemente definitorii ale Planului Național de Dezvoltare 2007-2013*, Probleme economice vol. 214-217, Centrul de informare și documentare Economică, București, 164-183
40. Cojanu, V., Bîrsan, M., Unguru, M. (2006): *Competitivitatea economiei românești: ajustări necesare pentru atingerea obiectivelor Agendei Lisabona*, Studii de strategie și politici nr. 1, Institutul European din România, București, http://www.ier.ro/documente/SPOS2006_ro/Spos2006_studiu_1_ro.pdf, accessed on 21.02.2010
41. Crișan, A., Dvorski, M., Rădulescu, E. (2002): *Studiu de impact asupra dezvoltării învățământului rural*, Centrul Educația 2000+, București, <http://www.cedu.ro/cercetro001b.php?id=2>, accessed on 18.12.2009
42. Davis, B., Winters, P., Carletto, G., Covarrubias, K., Quinones, E., Zezza, A., Stamoulis, K., Bonomi, G., DiGiuseppe, S. (2007): *Rural income generating activities. A cross country comparison*, Working Papers 07-16, Agricultural and Development Economics Division of the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO-ESA), <http://ideas.repec.org/p/fao/wpaper/0716.html>, accessed at 31.12.2009
43. Davis, J. R., Cristoiu, A. (2002): *Patterns of rural non-farm diversification and employment in Romania: A county level analysis*, Natural Resursă Institute Report No. 2639, Chatham
44. Davis, J. R., Bezemer, D. J., Janowski, M. and Wandschneider, T. (2004): *The Rural Non-Farm Economy and Poverty Alleviation in Armenia, Georgia and Romania: A Synthesis of Findings*. Natural Resursă Institute, Chatham
45. Dăianu, D. (coord.) (2004): *România și Agenda Lisabona: aderarea la UE și competitivitatea economică*, Grupul de Economie Aplicată - Centrul Român de Politici Economice, București
46. Dijkstra, L., Poelman, H. (2008): *Remote Rural Regions. How proximity to a city influences the performance of rural regions?*, Regional Focus No. 01/2008, European Commission, Directorate-General for Regional Policy, Brussels
47. Dillinger, W. (2007): *Poverty and Regional Development in Eastern Europe and Central Asia*, Chief Economist's Regional Working Paper Series, 2(1), World Bank Europe and Central Asia Region
48. Dinga, M. (2008): *The Impact of Territorially Concentrated FDI on Local Labor Markets: Evidence from the Czech Republic*, CERGE-EI Working Paper Series 348, Prague
49. Dumitru, M., Diminescu, D., Lazea, V. (2004): *Rural development and the reform of Romanian agriculture*, Colecția de studii IER nr. 10-11, Institutul European din România, București
50. Dutz, M., Kauffmann, C., Najarian, S., Sanfey, P., Yemtsov, R. (2001): *Labour market states, mobility and entrepreneurship in transition economies*, Working paper No. 65, European Bank for Reconstruction and Development, London
51. Eurofound (2006): *First European Quality of Life Survey: Urban-rural differences*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, <http://www.eurofound.europa.eu/publications/index.htm>, accessed on 08.11.2009
52. Eurofound (2007): *Social capital and job creation in rural Europe*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2007/18/en/1/ef0718en.pdf>, accessed on 29.08.2008

53. Eurofound (2009a): *Second European Quality of Life Survey: Overview*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg, <http://www.eurofound.europa.eu/publications/index.htm>, accessed on 08.11.2009
54. Eurofound (2009b): <http://www.eurofound.europa.eu/areas/industrialrelations/dictionary/definitions/europeanemploymentstrategy.htm>, accessed on 08.11.2009
55. Fekete, E. (2005): *Long-term Unemployment and Its Alleviation on Rural Areas. Case of Hungary*, Discussion Papers no. 47, Centre for Regional Studies of Hungarian Academy of Sciences, Pécs
56. Fieldsend, A. (2009): *Indicator sets for the assessment of the potential for rural economic diversification in different types of rural areas. Deliverable 3.1. of the EU Framework 7 project 'RuralJobs'*, <http://www.ruraljobs.org/>, accessed on 02.11.2009
57. Florian, V., Rusu, M., Tudor, M., Chițu, L., Militaru, A., Chițea, M. (2003): *Identificarea priorităților politicilor de dezvoltare în mediul rural*, Probleme economice vol. 86, Centrul de informare și documentare Economică, București
58. Gallego, F. J. (2004): *Mapping Rural/Urban Areas from Population Density Grids*, Institute for Environment and Sustainability, JRC, ISPRA, <http://www.ec-gis.org/docs/F11116/RURAL%20URBAN%20%20POPDENS.PDF>, accessed on 30.08.2008
59. Gallup (2006): *Barometrul Rural - August 2006*, The Gallup Organization, Agenția pentru Strategii Guvernamentale, București
60. Garrido-Herrero, L., Rose, T. (2004): *An introduction to the Lisbon Strategy*, http://www.epha.org/IMG/pdf/Intro_to_Lisbon_strategy.pdf, accessed on 09.20.2006
61. Gibbons, S., Green, A., Gregg, P. and Machin, S. (2005): *Is Britain Pulling Apart? Area Disparities in Employment, Education and Crime*, Working Paper No. 05/120, Centre for Market and Public Organisation, University of Bristol, Department of Economics, <http://www.bris.ac.uk/cmppo/publications/papers/2005/>, accessed on 30.08.2008
62. Gibbs, R. (2005): *Low-skill employment and the changing economy of rural America*, Economic research report no. 10, United States Department of Agriculture Economic Research Service
63. Giurcă, D. (coord.), Luca, L., Hurduzeu, G. (2006): *Scenarii privind impactul măsurilor de dezvoltare rurală asupra structurilor agricole românești după aderarea la Uniunea Europeană*, Studii de strategie și politici nr. 5, Institutul European din România, București
64. Green, A. E., Hardill, I. (2003): *Rural labour markets, skills and training. Final report*, Institute for Employment Research, University of Warwick
65. IER (2005): *Politica privind piața muncii și ocuparea forței de muncă*, Seria Micromonografii Politici Europene, Institutul European din România, București
66. Kapsos, S. (2007): *World and regional trends in labour force participation: Methodologies and key results*, Economic and Labour Market Papers 2007/1, International Labour Office, Geneva
67. Kerselaers E., Lauwers, L., Lenders, S., Vervaet, M. (2005): *Improvement of the territorial breakdown of statistical data according to a rural-urban delimitation. TAPAS 2004. Rural Development. Execution Report*, Centre for Agricultural Economics, Merelbeke, http://www.ilvo.vlaanderen.be/Social_sciences/Documents/TAPAS_2004_RDI_Belgium.pdf, accessed on 30.08.2008
68. Lazăr, P. S. (2009): *Studiu privind implementarea fondurilor europene destinate dezvoltării rurale în județul Cluj*. Teză de doctorat, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor, Cluj-Napoca
69. Manoleli, D. G. (coord.), Giurcă, D., Chivu, L., Câmpeanu, V. (2004): *Ierarhizarea priorităților de dezvoltare agricolă și rurală în România. Influențele noii reforme a Politicii Agricole Comunitare*, Studii de impact nr. 11, Institutul European din România, București, http://www.ier.ro/documente/studiideimpactPaisII_ro/Pais2_studiu_11_ro.pdf, accessed on 21.02.2010
70. Mărginean, I. (2005): *Condițiile de viață din mediul rural*, Probleme economice vol. 183, Centrul de informare și documentare Economică, București
71. Meyer, W., Möllers, J., Buchenrieder, G. (2008): *Does non-farm income diversification in Northern Albania offer an escape from rural poverty?*, IAMO Discussion Paper No. 119, Halle (Saale), <http://www.iamo.de/dok/dp119.pdf>
72. Metro Media Transilvania (2007): *Barometrul integrării Europene - martie 2007. Resursele sociale ale integrării europene*, Agenția pentru Strategii Guvernamentale, București
73. MMFES (2007a): *Reglementări europene în domeniul ocupării forței de muncă și formării profesionale*, Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Direcția Programe și Strategii Forță de Muncă,

- București, <http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Rapoarte-Studii/100807raport.pdf>, accessed on 01.03.2008
74. MMFES (2007b): *Evoluția politicii europene în domeniul ocupării forței de muncă*, Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Direcția Programe și Strategii Forță de Muncă. București, http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Rapoarte-Studii/290807_raport.pdf, accessed on 01.03.2008
 75. MMFES (2007c): *Flexisecuritate*, Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Direcția Programe și Strategii Forță de Muncă, București, <http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Rapoarte-Studii/100907raport.pdf>, accessed on 01.03.2008
 76. Moia, M. (2004): *Probleme fundamentale ale piețelor de muncă în contextul extinderii europene. Cazul României și Ungariei*, Colecția de studii I.E.R. Nr. 8, Institutul European din România, București
 77. Pakurár, M., Katona-Kovács, J., Kovács, S. (2009): *EU, National and Regional Rural Labour Market Policies and Expectations*, Deliverable 2.1. of the EU Framework 7 project 'RuralJobs', <http://www.ruraljobs.org>, accessed on 02.11.2009
 78. Pascal, I., Deaconu, Ș., Vrabie, C., Fabian, N. (2002): *Politici sociale și ocuparea forței de muncă*, Centrul de Resurse Juridice, București
 79. Pavelescu, F. M. (2007): *Remodelarea aparatului productiv și evoluția structurii populației ocupate*, Probleme economice vol. 270-271, Centrul de informare și documentare Economică, București
 80. Pavlovaite, I., Gibney, A., Manoudi, A. (2009): *European Employment Observatory Review: Spring 2009*, EEO Network Services, Birmingham, <http://www.eu-employment-observatory.net/resursas/reviews/EN-EEORReviewSpring2009.pdf>, accessed on 07.11.2009
 81. Plessis, V., Beshiri, R. and Bollman, R. (2001): *Definitions of "Rural"*, Agriculture and Rural Working Paper Series, Working Paper No. 61, Statistics Canada, <http://www.statcan.ca/english/research/21-601-MIE/2002061/21-601-MIE2002061.pdf>, accessed on 28.08.2008
 82. Raupeliene, A. (2009): *Deliverable 4.1: Review of existing typologies. New Sursas of Employment to Promote the Wealth-Generating Capacity of Rural Communities*, EU Framework 7 project no. 211605, www.ruraljobs.org, accessed on 16.12.2009
 83. Râmniceanu, I. (2004): *Dileme ale europeanizării politicii de dezvoltare rurală. Implicații pentru România*, Colecția de studii IER Nr. 9, Institutul European din România, București
 84. Rodriguez-Planas, N., Benus, J. (2006): *Evaluating Active Labor Market Programs in Romania*, IZA Discussion Paper No. 2464, Institute for the Study of Labor, Bonn, <http://ssrn.com/abstract=949183>, accessed on 05.11.2009
 85. Rotariu, T. (coord.) (2005): *Planul de dezvoltare al județului Cluj – Studiu sectorial populație și locuire*, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Cluj-Napoca
 86. Rubery, J., Bosch, G., Lehdorff, S. (2008): *The Influence of the EU on the Evolution of National Employment Models*, Discussion paper series no. 186, International Institute for Labour Studies, Geneva
 87. Samochiș, B., Lazăr, P. S (2009): *Implicații ale gestionării procesului de implementare a programului SAPARD în județul Cluj*
 88. Sandu, D. (2001): *Recensământul comunitar al migrației*, <http://dumitru.sandu.googlepages.com/bazededate>, accessed on 24.11.2009
 89. Sălășan, C., Fritzsich, J. (2009): *The role of agriculture for overcoming rural poverty in Romania*, IAMO Discussion Paper No. 121, Leibniz Institute of Agricultural Development in Central and Eastern Europe, Halle (Saale)
 90. Schnicke, H., Happe, K., Sahrbacher, C. (2007): *Structural change and farm labour adjustments in a dualistic farm structure: A simulation study for the region Nitra in southwest Slovakia*, IAMO Discussion Paper No. 112, Halle (Saale), <http://www.iamo.de/dok/1879.pdf>, accessed on 01.05.2008
 91. Schrieder, G., Munz, J., Jehle, R. (1999): *Rural regional development in transition countries: country case Romania*, Discussion Paper 7/1999, University of Hohenheim, Institute of Agricultural Economics and Social Sciences in the Tropics and Subtropics, Hohenheim
 92. Scott, A., Gilbert, A., Gelan, A. (2007): *The Urban-Rural Divide: Myth Or Reality?*, SERG Policy Brief No. 2, Macaulay Institute, Aberdeen, www.macaulay.ac.uk/economics/research/SERPpb2.pdf, accessed on 15.01.2010
 93. SERA (2006): *Study on Employment in Rural Areas*, European Commission, DG Agriculture and Rural Development, Brussels, http://ec.europa.eu/agriculture/publi/reports/ruralemployment/sera_report.pdf, accessed on 30.08.2008

94. Sparreboom, T., Powell, M. (2009): *Labour market information and analysis for skills development*, Employment working paper no.27, International Labour Office, Employment Trends Unit, Economic and Labour Market Analysis Department, Geneva
95. Terluin, I., Post, J. (1999): *Employment in Leading and Lagging Regions of the EU – Summary report of the RUREMPLO project*, Agricultural Economics Research Institute (LEI), The Hague, http://www.lei.dlo.nl/publicaties/PDF/1999/4_xxx/4_99_10.pdf, accessed on 03.02.2010
96. Varga, E. A. (2008): *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája. Népszámlálási adatok 1850-2002 között*, <http://www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002.htm>, accessed on 10.08.2009
97. Vasile, V., (2004): *Demographic changes and labour market in Romania*, Institute of National Economy, Romanian Academy, <http://www.ier.hit-u.ac.jp/pie/Japanese/seminar/workshop040220/Vasile.pdf>, accessed on 17.08.2007
98. Walsh, J. (2006a): Rural Deprivation, *Encyclopedia of World Poverty*. SAGE Publication, http://sage-reference.com/worldpoverty/Article_n597.html, accessed on 09.03.2009
99. Walsh, J. (2006b): Rural Antipoverty Programs, *Encyclopedia of World Poverty*. SAGE Publication, http://sage-ereference.com/worldpoverty/Article_n596.html, accessed on 09.03.2009
100. Wang, X. (2007): *Labor market behavior of Chinese rural households during transition*, Studies on the Agricultural and Food Sector in Central and Eastern Europe, Vol. 42, IAMO, Halle (Saale)
101. Weingarten, P. (ed.) (2004): *The future of rural areas in the CEE new member states*, Institute of Agricultural Development in Central and Eastern Europe, Halle(Saale)
102. World Bank (2005): *Sectorul agroalimentar din România într-o perspectivă europeană*, ECSSD Environmentally and Socially Sustainable Development Working Paper No. 39, The World Bank, Washington DC
103. World Bank (2008): *Romania Poverty Monitoring Analytical and Advisory Assistance Program. Labor Market Vulnerabilities*, Report No. 47487-RO, The World Bank, Washington DC